

icmal

Azərbaycan Respublikası
Vergilər Nazirliyi

Mündəricat

Azərbaycan Respublikasında vergilər	4
Vergi daxilolmaları	20
Vergi nəzəreti	26
Avtomatlaşdırılmış Vergi İnformasiya Sistemi	32
"Bir pəncərə"	34
E-beyanname	36
Vergilər Nazirliyinin internet səhifəsi	40
"195" telefon məlumat xidməti	44
Vergi ödəyicilərinə xidmət üzrə kompüter terminalları	48
Beynəlxalq münasibətlər	50
Hasılatın Pay Bölgüsü haqqında Sazişlər	54
Nazirliyin strukturu. Kadrlar	58

ön söz

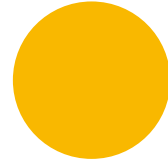

Hörmətli oxucular!

Vergilər Nazirliyinin fəaliyyəti haqqında analoji icmalın hazırlanmasından artıq 2 il keçdi. Ötən dövr ərzində Azərbaycan müstəqillik yolunda inamla addımlayaraq öz iqtisadi strategiyası ilə dinamik inkişaf edən ölkələr sırasına daxil olmuşdur. Son illərin göstəricilərinə nəzər salsaq, ölkə iqtisadiyyatının bütün sahələrində həyata keçirilən uğurlu siyasət nəticəsində əldə etdiyimiz iqtisadi irəliləyişləri görmüş olarıq.

Bu icmalın hazırlanmasında biz az da olsa vergi sistemi haqqında Sizde müəyyən təsəvvürün yaranmasına çalışmışıq. Ümid edirik ki, bu icmalı təqdim etməklə Sizde Azərbaycanda vergi administrasiyası haqqında, Vergilər Nazirliyinin fəaliyyət istiqamətlərinin nəticələri və vergi sisteminin təkmilləşdirilməsinin inkişaf tendensiyası barədə ümumi görünüş formalaşacaqdır.

Vergilər naziri
Fazil Məmmədov

Azərbaycan Respublikasında vergilər

Azərbaycan Respublikası müstəqillik əldə etdikdən sonra öz müstəqil büdcə və vergi siyasətini həyata keçirməyə başlamışdır. Bu dövr ərzində bir çox qanunlar qəbul edilmiş, vergilərin növləri və dərəcələri, dövlət rüsumları müəyyən edilmişdir.

Bazar iqtisadiyyatı münasibətlərinin formalaşması ilə əlaqədar olaraq ölkədə adekvat vergi siyasətinin həyata keçirilməsi, vergi sisteminin beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması istiqamətində xeyli iş görülmüş, o cümlədən vergi sisteminin vahid hüquqi bazası olan Vergi Məcəlləsi hazırlanaraq təsdiq edilmişdir.

Əziz oxucular, bu bölmədə ilk növbədə Sizə Azərbaycan Respublikasında tətbiq olunan vergilər barədə məlumat verəcəyik.

Azərbaycan Respublikasında vergitutma ilk növbədə Vergi Məcəlləsi və ona uyğun qəbul edilmiş normativ hüquqi aktlara, müəyyən hallarda isə Həsəlatın Pay Bölgüsü haqqında və digər bu qəbildən olan Sazişlərə, habelə Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrə əsasən həyata keçirilir.

Azərbaycan Respublikasında vergilər dövlət vergiləri, muxtar respublika vergiləri və yerli vergilər (bələdiyyə vergiləri) şəklində müəyyən edilir və ödənilir.

Dövlət vergiləri dedikdə, Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilən və Azərbaycan Respublikasının bütün ərazisində

ödənilməli olan vergilər nəzərdə tutulur. Bu vergilərin ən yüksək həddi Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilir və Azərbaycan Respublikası dövlət büdcəsi haqqında qanun qəbul edilən zaman zərurət yarandıqda həmin vergi dərəcələrinə yenidən baxıla bilər.

Muxtar respublika vergiləri dedikdə, Naxçıvan Muxtar Respublikasında Vergi Məcəlləsinə müvafiq olaraq Naxçıvan Muxtar Respublikasının qanunları ilə müəyyən edilən və Naxçıvan Muxtar Respublikasında ödənilən vergilər başa düşülür.

Yerli vergilər (bələdiyyə vergiləri) dedikdə isə, Vergi Məcəlləsində və müvafiq qanunla müəyyən edilən, bələdiyyələrin qərarlarına əsasən tətbiq edilən və bələdiyyələrin ərazilərində ödənilən vergilər nəzərdə tutulur. Bələdiyyələr tərəfindən tətbiq edilən digər məcburi ödənişlər müvafiq qanunla müəyyən edilir. Yerli vergilərin (bələdiyyə vergilərinin) dərəcələri Vergi Məcəlləsi ilə təsdiq edilmiş vergi dərəcələrindən yüksək ola bilməz. Bununla belə bələdiyyələr öz ərazilərində vergi ödəyicilərinin ayrı-ayrı kateqoriyalarını yerli vergilərdən tam və ya qismən azad etmək, habelə vergi dərəcələrini azaltmaq barədə qərar qəbul edə bilərlər.

Vergi növləri	Dövlət vergiləri	Naxçıvan MR vergiləri	Yerli (belediyyə) vergilər
Gəlİ vergisi	X	X	
Mənfeət vergisi	X	X	X*
ƏDV	X	X	
Aksiz vergisi	X	X	
Əmlak vergisi	X	X	X**
Torpaq vergisi	X	X	X**
Mədən vergisi	X	X	X***
Sadeleşdirilmiş vergi	X	X	
Yol vergisi	X		

- * – belediyyə mülkiyyətində olan müəssisə və təşkilatlar tərəfindən ödənilir;
- ** – fiziki şəxslər tərəfindən ödənilir;
- *** – yerli əhəmiyyətli tikinti materiallarının çıxarılmasına görə ödənilir.

İndi isə Sizə vergi dərəcələri ilə tanış olmaq, vergitutma bazası haqqında ətraflı məlumat almaq üçün 2008-ci ildə qüvvədə olan vergi qanunvericiliyinə əsasən respublikada mövcud olan bütün vergi növləri barədə məlumatı diqqətinizə çatdırmaq istəyirik.

Gəlir vergisi

Vergiye cəlb olunan gəlirlər:

- rezident fiziki şəxslərin maddəli işlə, sahibkarlıq və qeyri sahibkarlıq fəaliyyəti ilə əlaqədar alınan gəlirləri;
- qeyri-rezident fiziki şəxslərin maddəli işlə, sahibkarlıq və qeyri sahibkarlıq fəaliyyəti ilə əlaqədar alınan və Azərbaycan mənbəyindən əldə olunmuş gəlir kimi müəyyən edilən gəlirləri.

Rezident fiziki şəxslər tərəfindən sahibkarlıq fəaliyyətindən, habelə qeyri-sahibkarlıq fəaliyyətinin müəyyən növlərindən əldə olunan gəlirlərin və bu gəlirlərin əldə olunması üçün çəkilən, mövcud qanunvericiliyə uyğun olaraq gəlirdən çıxıla bilən xərclərin fərqi vergiyə aşağıda göstərilən dərəcələrə əsasən cəlb olunur:

Vergitutma dövrü	Vergi tutulan məbləğ	Verginin məbləği	Güzeşt (gəlirdən çıxılan məbləğ)
İllik	24000 manatadək	14 %	Gəlir 2400 manatdan artıq olmadıqda 900 manat
	24000 manatdan artıq	3360 manat + 24000 manatdan artıq olan məbləğin 35 %-i	
Aylıq	2000 manatadək	14 %	Gəlir 200 manatdan artıq olmadıqda 75 manat
	2000 manatdan artıq	280 manat + 2000 manatdan artıq olan məbləğin 35 %-i	

Bundan başqa, cədvəldə qeyd olunan dərəcələrlə rezident şəxsin sair gəlirləri də ödəmə mənbəyində vergiyə cəlb oluna bilər:

- dövlət sosial təminat sistemi vasitəsilə ödənilən pensiyalar istisna edilməklə, digər şəxslər tərəfindən ödənilən pensiyalar;
- vergi ödəyicisi olmayan, VÖEN təqdim etməyən fiziki şəxslərin gördükləri işin, göstərdikləri xidmətlərin müqabilində əldə olunan gəlirlər.

Rezident fiziki şəxsin qeyri-sahibkarlıq fəaliyyətinin müəyyən növlərindən əldə olunan gəlirləri ödəmə mənbəyində xərclər çıxılmadan aşağıdakı dərəcələrlə vergiyə cəlb olunur:

Gəlirin növü	Verginin dərəcəsi
İcarə və royalti	14%
Faiz	10%
Dividend	10%
Həyatın yığım sığortası üzrə ödənilən sığorta haqları ilə sığorta ödənişləri arasındakı fərq kimi alınan gəlir	10%

* - Azərbaycan Respublikasının əhəlisinin faiz və dividend gəlirləri 01.01.2010-cu il tarixədək vergiyə cəlb olunmadan azad edilmişdilər.

Azərbaycan Respublikasında daimi nümayəndəlik yaratmadan qeyri-rezidentin Azərbaycan mənbəyindən əldə olunan gəlirləri də (müddətli işdən əldə olunan gəlirlər istisna olmaqla) aşağıdakı dərəcələrlə ödəmə mənbəyində vergiyə cəlb olunur:

Əldə edilən gəlir	Verginin dərəcəsi
Əmlakın icarəyə verilməsindən və royaltidən əldə edilən gəlirlər	14%
Alınmış dividendlər	10%
Alınmış faizlər	10%
Riskin sığortasından və ya təkrar sığortasından əldə edilən gəlirlər	4%
Beynəlxalq rabitə və ya beynəlxalq daşımalar həyata keçirilərkən rabitə və ya nəqliyyat xidmətlərindən əldə olunan gəlirlər	6%
Azərbaycan mənbəyindən alınan sair gəlirlər	10%
Daimi nümayəndəliyin xalis mənfəətindən qeyri-rezidentə ödənilən gəlirlər	10%

Mənfəət vergisi

Vergiye cəlb olunan gəlirlər:

- rezident hüquqi şəxslərin gəlirləri;
- daimi nümayəndəlik vasitəsilə fəaliyyət göstərən qeyri-rezidentin gəlirləri;
- daimi nümayəndəlik vasitəsilə fəaliyyət göstərməyən və Azərbaycan mənbəyindən gəlir əldə edən qeyri-rezidentlərin gəlirləri.

Rezident hüquqi şəxslərin və daimi nümayəndəlik vasitəsilə fəaliyyət göstərən qeyri-rezidentlərin hesabat ili ərzində bütün gəliri ilə bu gəlirin əldə olunması üçün çəkilən və mövcud qanunvericiliyə uyğun olaraq gəlirlərdən çıxıla bilən xərclərin fərqi vergiyə 22% dərəcə ilə cəlb olunur.

Qeyd edək ki, hüquqi şəxslərin əldə etdikləri dividendlər fiziki şəxslərdə olduğu kimi 10 % dərəcə ilə ödəmə mənbəyində vergiyə cəlb olunduqdan sonra bir daha vergiyə cəlb olunmur.

Bunula yanaşı, qeyri-rezidentin daimi nümayəndəliyinin xalis mənfəətindən daimi nümayəndəlik tərəfindən maraqlarını təmsil etdiyi qeyri-rezidentə verilən məbləğdən 10 faiz dərəcə ilə vergi tutulur.

Daimi nümayəndəlik vasitəsilə fəaliyyət göstərməyən və Azərbaycan mənbəyindən gəlir əldə edən qeyri-rezident hüquqi şəxslərin gəlirlərinin vergiyə cəlb olunması qeyri-rezident fiziki şəxslərin gəlirləri ilə eyni qaydada həyata keçirilir.

Əlavə dəyər vergisi

Vergiye cəlb olunan əməliyyatlar:

- Azərbaycan Respublikasının ərazisində malların idxalı;
- respublika ərazisində ƏDV ödəyiciləri tərəfindən malların (işlərin, xidmətlərin) təqdim olunması;
- aksizli malların istehsalı;
- hüquqi şəxs yaratmadan göstərilən birləşmiş sahibkarlıq fəaliyyəti;
- ƏDV-nin məqsədləri üçün qeydiyyatdan keçmədən iş görənlər və ya xidmət göstərən və vergiyə cəlb edilməli olan qeyri-rezident şəxslər həmin işlər və ya xidmətlər üzrə;
- ƏDV ödəyiciləri olan şəxslərin mənzil tikintisi fəaliyyəti.

ƏDV ödəyicisi statusu almaq üçün mənzil tikintisi ilə məşğul olan şəxslər Nazirlər Kabineti tərəfindən müəyyən edilən vergi tutulan minimum həddi keçməlidirlər.

Sahibkarlıq fəaliyyəti göstərən və malları (işləri, xidmətləri) təqdim edən şəxslərin ƏDV-nin məqsədləri üçün qeydiyyat-

ta dair erizə vermək öhdəliyi əvvəlki üç aylıq dövr ərzində vergi tutulan eməliyyatların həcmi 22500 manatı keçdikdə yaranır.

Eyni zamanda, malları (işləri, xidmətləri) təqdim edən şəxslər vergi tutulan eməliyyatların həcmindən asılı olmayaraq könüllü surətdə ƏDV qeydiyyatına alınabilir.

ƏDV-nin mövcud qanunvericilikdə 2 dərəcəsi vardır - əsas dərəcə 18 faiz, güzəştli dərəcə isə sıfır (0) faizdir. Bütçəyə ödənilməli olan verginin hesablanması sadə düsturu $V_0 = V_t - V_e$ və ya bir qədər açıq şəkildə isə aşağıdakı kimidir:

$$V_0 = D_t \times 18\% \{0\% \} - D_a \times 18\%$$

Burada,

V_0 - bütçəyə ödənilməli olan verginin məbləği;

V_t - təqdim olunan mallara (işlərə, xidmətlərə) tətbiq edilən verginin məbləği;

V_e - ödəyicinin ödədiyi və əvəzləşdirməyə hüququ olan verginin məbləği;

D_t - təqdim olunan malların (işlərin, xidmətlərin) vergi tutulan dəyəri;

D_a - əldə olunan malların (işlərin, xidmətlərin) vergi tutulan dəyəridir.

Malları təqdim edən şəxs tərəfindən malların idxalını və malların (işlərin, xidmətlərin) alışına ödənilmiş verginin məbləğinin əvəzləşdirilməsi məqsədilə aşağıdakı şərtlər yerinə yetirilməlidir:

- eməliyyatları rəsmiləşdirən vergi hesab-fakturası və gömrük beyannaməsinin mövcudluğu;
- alınmış hesab-fakturada göstərilən məbləğin bank köçürməsi yolu ilə ödənilməsi;
- malların (işlərin, xidmətlərin) sahibkarlıq məqsədləri üçün istifadə olunması;
- alınmış malların (işlərin, xidmətlərin) təqdim olunma zamanı ƏDV-dən azad olunmaması;
- ƏDV-nin mədəxili, uçuşu, hərəkəti və dövlət bütçəsinə məxarici ilə bağlı eməliyyatlarının aparılması üçün ƏDV depozit hesabları vasitəsilə həyata keçirilməsi;

Aksiz vergisi

Aksizə cəlb olunur:

- aksizli malların Azərbaycan Respublikasının ərazisinə idxal olunması və ya bu ərazidə onların istehsalı;
- rezident tərəfindən respublikanın hüdudlarından kənarında aksizli malların istehsalı (istehsalçı mallar istehsal olunan yerdə vergi ödəyicisi kimi qeydiyyatdan keçmədikdə);

Tətbiq edilən dərəcələr aksizli malın növündən və əməliyyatın xüsusiyyətindən asılı olaraq advalor və ya spesifik ola bilər:

Aksizli malların istehsalına tətbiq olunan vergi dərəcələri				
İstehlak malları		Neft məhsulları		
Malın adı	Verginin dərəcəsi	Neft məhsulunun adı	Verginin dərəcəsi	
İçməli spirt	1 litri 80 qəpik	Avtomobil benzini Aİ-95	101 %	
Araq, tündləşdirilmiş içkilər və tündləşdirilmiş içki materialları, likyorlar və likyor məmulatları	1 litri 50 qəpik	Avtomobil benzini Aİ-92	92 %	
		Avtomobil benzini Aİ-80	93 %	
		Dizel yanacağı	24 %	
		Məişət soba yanacağı	28 %	
		Ağ neft (KO-20)	32 %	
		Reaktiv mühərrik yanacağı	14 %	
Konyak və şampan şərabi, konyak materialları	1 litri 20 qəpik	Nafta (ilkin emal benzini)	19 %	
		Maye qaz (butan-butilen və propan-propilen fraksiyası)	30 %	
		Qaz benzini	37 %	
Şərablar və şərab materialları	1 litri 10 qəpik	Mühərrik yanacağı DT-36	52 %	
Pivə (alkoqolsuz pivə istisna olmaqla) və pivə tərkibli digər içkilər	1 litri 8 qəpik	Mühərrik yanacağı DT-20	61 %	
		Soba mazutu	11 %	
Tütün məmulatları	Vergi tutulan dəyərin 12,5 %-i	Yəqin növü	Motor [M-12VB, M-14V2]	52 %
			Senaye [İ-12A, İ-20V, İ-40A, İ-8B1, İ-30V]	72 %
			Turbin [T-22, T-30, T-46]	39 %
			Transformator [T-1500]	54 %
			Digər [AK-15, S-11, XM-6, K-12, K-19, VM-4]	56 %
		Kokslar [K-8, K-0, K-0,25]	19 %	
		Koks ümumi	18 %	
		Bitum [BN 30/90, BNB-60/70]	33 %	
		Bitum [MQO]	34 %	
		Bitum [BNV], rubraks [A-30, BNB-70/30, BNB-85/25]	31 %	
Kimya sənayesi üçün ilkin benzol fraksiyası	8 %			

İdخال olunan mallara tətbiq olunan vergi dərəcələri		
Kodlar	Malların adı	Aksiz dərəcələri (ölçü vahidinə görə ABŞ dolları ilə)
1	2	3
2207 10 000 0	Denaturasiya olunmamış etil spirti, 80 həcm %-dən az olmayan spirt konsentrasiyası ilə	1 litr üçün 1,0 ABŞ dolları
2208 90 910 0; 2208 90 990 0	Həcm %-i 80-dən az konsentrasiyalı denaturatlaşdırılmamış etil spirti	
2203 00	Səməni pivesi	1 litr üçün 1,0 ABŞ dolları
2204 30 100 0	Qızcırma prosesində və ya spirt əlavə edilməkdən fərqli üsulla dayandırılmış qızcırma ilə alınmış digər üzüm susulan	1 litr üçün 0,05 ABŞ dolları
2204; (2204 30 100 0 — istisna olmaqla)	Təbii üzüm şərabları, spirt qatılmışlar daxil olmaqla, üzüm suslosu	1 litr üçün 2,5 ABŞ dolları
2205	Vermutlar və bitki və ya aromatik ekstraktların əlavəsi ilə digər təbii üzüm şərabları	
2206 00	Digər qızcırdılmış içkilər (alma sidri, perri (annud sidri), bal içkisi); qızcırdılmış içkilərin qarışıqları və qızcırdılmış içkilərlə spirtsiz içkilərin qarışıqları, başqa yerdə adları çəkilməyən və ya təsnif olunmamış	
2208 20	Üzüm çaxırının və ya üzüm puçalarının distillə edilməsi və ya üzümün sıxılması nəticəsində alınan spirtli tinkuralar (nastoykalar)	1 litr üçün 6,0 ABŞ dolları
2208 30	Viskilər	
220840	Rom və taffiya	
2208 50	Cin və ardıc arağı	
2208 60	Araq (vodka)	
2208 70	Likörler	
2208 90 110 0 — 2208 90 780 0	Başqa spirtli tinkurası (nastoyka, araq) və başqa meyvələrdən çəkilən spirtli içkilər	
2402	Siqarlar, ucları kəsilən siqarlar, siqarilla (nazik siqarlar) və tütündən hazırlanan siqaretlər və onun əvəzediciləri	1000 ədəd üçün 1,8 ABŞ dolları
2710 11 110 0	Emalın spesifik prosesləri üçün yüngül destilyatlar və məhsullar	1 ton üçün 100 ABŞ dolları
2710 11 410 0	Mühərrik benzinləri, aviasiya benzinləri istisna olmaqla; tərkibində qurğuşunun miqdarı 0,013 q/l-dən çox olmayan, 95-dən az oktan ədədi ilə	1 ton üçün 250 ABŞ dolları
2710 11 450 0	Mühərrik benzinləri, aviasiya benzinləri istisna olmaqla; tərkibində qurğuşunun miqdarı 0,013 q/l-dən çox olmayan; 95 və ya daha çox, lakin 98-dən az oktan ədədi ilə	
2710 11 490 0	Mühərrik benzinləri, aviasiya benzinləri istisna olmaqla; tərkibində qurğuşunun miqdarı 0,013 q/l-dən çox olmayan, 98 və ya daha çox oktan ədədi ilə	

2710 11 510 0	Mühərrik benzinləri, aviasiya benzinləri istisna olmaqla; tərkibində qurğuşunun miqdarı 0,013 q/l-dən çox, 98-dən az oktan ədədi ilə	
2710 11 590 0	Mühərrik benzinləri, aviasiya benzinləri istisna olmaqla; tərkibində qurğuşunun miqdarı 0,013 q/l-dən çox, 98 və ya daha çox oktan ədədi ilə	
2710 19 110 0	Orta destilyatlar, emalın spesifik prosesləri üçün	1 ton üçün 100 ABŞ dolları
2710 19 210 0; 2710 19 250 0; 2710 19 290 0	Emalın spesifik prosesləri üçün nəzərdə tutulmayan kerosindən alınmış reaktiv yanacaq və digər orta destilyatlar	
2710 19 310 0 — 2710 19 490 0	Ağır destilyatlar; qazoyllar (dizel yanacağı)	
2710 11 150 0	Yüngül destilyatlar və məhsullar; proseslərdə kimyəvi çevrilmələr üçün, 2710 11 110 0 alt yarımmövqeyində göstərilənlərdən başqa	1 ton üçün 1,0 ABŞ dolları
2710 11 210 0	Xüsusi benzinlər; uayt-spirit	
2710 11 250 0	Digər xüsusi benzinlər	
2710 11 310 0	Aviasiya benzinləri	
2710 11 700 0	Reaktiv benzin yanacağı	
2710 11 900 0	Digər yüngül destilyatlar	
2710 19 150 0	Orta destilyatlar, proseslərdə kimyəvi çevrilmələr üçün, 2710 19 110 0 alt yarımmövqeyində göstərilənlərdən başqa	
2710 19 510 0 — 2710 19 690 0;	Maye yanacaq	
2710 19 710 0	Sürtgü yağları və digər yağlar; emalın spesifik prosesləri üçün	
2710 19 750 0	Sürtgü yağları və digər yağlar; proseslərdə kimyəvi çevrilmələr üçün, 2710 19 710 0 alt yarımmövqeyində göstərilənlərdən başqa	
2710 19 830 0	Hidravlik məqsədlər üçün mayələr	
2710 19 850 0	Şəffaf yağlar, vazelin yağı	
2710 19 870 0	Dişli çarxlar üçün yağ və reduktorlar üçün yağ	
2710 19 910 0	Metalları emalı üçün tərkiblər, qaliblərin yağlanması üçün yağlar, anti-korroziya yağları	
2710 19 990 0	Digər sürtgü yağları və digər yağlar	
2710 19 810 0	Mühərrik yağları, kompressor sürtgü yağı, turbin sürtgü yağı	1 ton üçün 60 ABŞ dolları
2710 19 930 0	Elektrik izolyasiya yağları	
2712 10	Neft vazelinini	1 ton üçün 10 ABŞ dolları
2713	Neft koksü, neft bitumu və neftin və məhsullarının emalından qalan, o cümlədən bitumlu minerallardan alınmış digər qalıqlar	1 ton üçün 30 ABŞ dolları
2714	Təbii bitum və asfalt; bitumlu şistlər və ya şist yağları və bitumlu qumlar; asfaltitlər və asfalt sükurları	1 ton üçün 1,0 ABŞ dolları
2715 00 000 0	Təbii asfalt, təbii bitum, neft bitumu, mineral qatranlar və ya mineral qatranların pekəsi əsasında bitumlu qarışıqlar (məsələn, bitumlu mastika, yol asfalt örtükləri)	

2007-ci ildən etibarən minik avtomobillərinin, istirahət və ya idman üçün yaxtalar və bu məqsədlər üçün nezerdə tutulan digər üzən vasitələrin idxalı cədvəldə qeyd olunan dərəcələrə əsasən vergiyə cəlb olunurlar:

Müərrikin həcmi	Aksizin dərəcəsi
2000 sm ³ -dək olduqda	hər 1 sm ³ 15 qəpik
3000 sm ³ -dək olduqda	300 manat + 2001 sm ³ -dən başlayaraq hər 1 sm ³ görə 1 manat
4000 sm ³ -dək olduqda	1300 manat + 3001 sm ³ -dən başlayaraq hər 1 sm ³ görə 2 manat
4000 sm ³ -dən çox olduqda	3300 manat + 4001 sm ³ -dən başlayaraq hər 1 sm ³ görə 4 manat
istirahət və ya idman üçün yaxtalar və bu məqsədlər üçün nezerdə tutulan digər üzən vasitələr	hər 1 sm ³ görə - 1 manat

* - Minik avtomobillərinin, istirahət və ya idman üçün yaxtaların və bu məqsədlər üçün nezerdə tutulan digər üzən vasitələrin istehsalına tətbiq edilən dərəcələr isə Nazirlər Kabineti tərəfindən müəyyənləşdirilir.

Əmlak vergisi

Vergiye cəlb olunur:

- fiziki şəxslərin mülkiyyətində olan tikililərin dəyəri;
- fiziki şəxslərə məxsus su və hava nəqliyyatı vasitələrinin dəyəri;
- müəssisələrin balansında olan əsas vəsaitlərinin orta illik qalıq dəyəri;
- Azərbaycan Respublikasında özünün daimi nümayəndəliyi vasitəsilə sahibkarlıq fəaliyyətini həyata keçirən qeyri-rezident müəssisələr üçün - yalnız daimi nümayəndəliklə bağlı olan əsas vəsaitlərin orta illik dəyəri.

Verginin dərəcələri:

Şəxsin statusu	Vergitutma obyektı	Vergi tutulan baza	Verginin dərəcəsi	
Fiziki şəxslər	Tikililər, binalar	İnventar dəyəri	5000 manatadək 5000 manatdan çox olan məbləğdən	tutulmur 0,1 %
		Su və hava nəqliyyatı	Müəhərlikli Müəhərsiz	hər 1 sm ³ bazar qiyməti
	Müəssisələr və daimi nümayəndəliklər	Əsas vəsaitlər	Orta illik qalıq dəyəri [hesabat dövrünün əvvəlinə və sonuna olan qalıq dəyərinin ikiye bölünmüş cəmi]	1%

Torpaq vergisi

Vergiye xüsusi mülkiyyətdə və istifadədə olan torpaq sahələri cəlb olunur.

Verginin dərəcələri müxtəlifdir və ilk növbədə torpağın təyinatından asılıdır:

- kənd təsərrüfatı torpaqları üçün verginin dərəcəsi

- torpaq sahələrinin təyinatı
 - torpaq sahələrinin coğrafi yerləşməsi
 - torpaq sahələrinin keyfiyyəti
- nəzərə alınaraq Nazirlər Kabineti tərəfindən müəyyənləşdirilən xüsusi ballar (bonitet ballar) əsasında aşağıda göstərilən qaydada hesablanır:

$Vt = S \times Bb \times \text{Şb}$, burada S - torpağın sahəsi, hektarla; Bb – bonitet balı;
Şb – bir növ kənd təsərrüfatı torpaqları üçün vergi dərəcəsinin 6 qəpiyə bərabər olan baza məbləğidir.

- digər torpaqların hər 100 m²-nin vergiyə cəlb olunması aşağıda göstərilən dərəcələrə əsasən aparılır:

Yaşayış məntəqələri	Bakı	Gəncə, Sumqayıt şəhərləri və Abşeron rayonu	Digər şəhərlər (rayon tabeliyində olan şəhərlər istisna olmaqla), rayon mərkəzləri	Rayon tabeliyində olan şəhərlərdə, qəsəbələrdə və kəndlərdə (Bakı və Sumqayıt şəhərlərinin, habelə Abşeron rayonunun qəsəbə və kəndləri istisna olmaqla)
Torpaqlar				
Sənaye, tikinti, neçliyyat, rabitə, ticarət-məişət xidməti və digər xüsusi təyinatlı torpaqlar	10 manat	8 manat	4 manat	2 manat
Yaşayış fondlarının, həyətyanı və bağ sahələrinin torpaqları	60 qəpik	50 qəpik	30 qəpik	10 qəpik

Medən vergisi

Vergiye Azərbaycan Respublikasında yerin təkindən çıxarılan faydalı qazıntılar cəlb olunur.

Vergi dərəcələri faydalı qazıntının növündən asılı olaraq topdansaş qiymətinə tətbiq edilən faiz (advalor dərəcə) və ya çıxarılan qazıntının həcminə hər kubmetr üçün tətbiq edilən məbləğ (spesifik dərəcə) şəklində ifadə olunur.

	Faydalı qazıntının adı	Verginin dərəcəsi
Advalor dərəcələr	Xam neft	26 %
	Təbii qaz	20 %
	Bütün növ metallar	3 %
Spesifik dərəcələr	yodlu bromlu sular	2 qəpik
	mişar daşları, çinçil xammalı *, seclit, bant	50 qəpik
	bentonit, kerpic-kirəmit gilləri * və yüngül doldurucular (keramzit, aqloporit) istehsalı üçün gillər, vulkan gili və pemza	
	kvars qumları, tikinti qumları *, sement xammalı (mergel, gil, əhəng daşı, vulkan külü)	
	üzük daşları (mərmer, qabbro, tufar, travertin, mərmerləşmiş əhəng daşı)	1 manat
	daş duz, qiymətli və yarımqiymətli bezək daşları	4 manat
mineral sular	6 manat	

*- Qeyd olunan faydalı qazıntılar yerli əhəmiyyətli tikinti materiallarına aid edirlir.

Yol vergisi

Vergiye cəlb olunan vasitələr:

- sərnişin və yük daşımaqlarını həyata keçirmək məqsədilə respublika ərazisinə daxil olan qeyri-rezidentlərin avtonəqliyyat vasitələri;
- respublikada şəxslərin mülkiyyətində və istifadəsində olan avtonəqliyyat vasitələri.
- Azərbaycan Respublikasının ərazisində şəxslərin mülkiyyətində və istifadəsində olan avtonəqliyyat vasitələrinə yol vergisi nəqliyyat vasitələrinin mühərrikinin həcminə mütənasib hesablanır:

Neqliyyat növü	Verginin dərəcəsi	
Minik avtomobilləri	Mühərrikinin həcmi 2000 sm ³ -dək olduqda	Mühərrikin həcmindən hər sm ³ -nə görə – 1 qəpik
	Mühərrikinin həcmi 2000 sm ³ -dən çox olduqda	20 manat + mühərrikin həcmindən 2000 sm ³ -dən çox hissəsi üçün hər sm ³ -rə görə – 2 qəpik
Avtobuslar və digər avtomobil neqliyyatı vasitələri	Mühərrikin həcmindən hər sm ³ -nə görə – 2 qəpik	

Sərnişin və yük daşımaqlarını həyata keçirmək məqsədilə respublika ərazisinə daxil olan qeyri-rezidentlərin avtonəqliyyat vasitələrinə tətbiq olunan yol verginin məbləğinə isə bir sıra amil öz təsirini göstərir:

- avtonəqliyyat vasitələrinin növü;
- oturmaq yerlərinin sayı;
- avtonəqliyyat vasitələrinin yükləmə qabiliyyəti, habelə yüklə birgə olan ümumi çəkisi;
- oxa düşən ağırlıq;
- Azərbaycan Respublikası ərazisində qaldığı müddət;
- Azərbaycan Respublikası ərazisində qət olunan məsafə;
- daşınan yüklərin təhlükəlilik dərəcəsi.

Gömrük orqanları tərəfindən Azərbaycan Respublikasının ərazisinə daxil olan xarici dövlətlərin minik avtomobillərindən tutulan verginin məbləği 15 ABŞ dolları təşkil edir, digər avtonəqliyyat vasitələrindən tutulan vergi isə cədvəldə müəyyən edilən dərəcələrə əsasən hesablanır:

Respublika ərazisində qaldığı müddət	Avtobuslar			yük avtomobilləri, qoşqulu və yarımqoşqulu avtonəqliyyat vasitələri	
	Oturacaq yerlərinin sayı			Oxların sayı	
	12-dək	13-30	31 və çox	4-ə qədər	4 və çox
1 gün üçün	\$ 15	\$ 20	\$ 25	\$ 20	\$ 30
neqliyyat növündən asılı olaraq*	\$ 30	\$ 40	\$ 50	\$ 40	\$ 80
1 aya qədər	\$ 100	\$ 140	\$ 175	\$ 140	\$ 280
3 aya qədər	\$ 300	\$ 400	\$ 500	\$ 400	\$ 800
1 ilə qədər	\$ 1050	\$ 1400	\$ 1750	\$ 1400	\$ 2800

Cədvəldə yük avtomobilləri, qoşqulu və yarımqoşqulu avtoneqliyyat vasitələri üçün göstərilən dərəcələr bu vasitələrin yüklə birlikdə olan ümumi çəkisindən asılı olaraq Azərbaycan Respublikasının ərazisinə qət olunmuş, hər kilometrə mütənasib artırılır:

37-41 tonadək	41-51 tonadək	51-61 tonadək	61-71 tonadək	71-81 tonadək	81 tondan çox olduqda
\$ 0,15	\$ 0,30	\$ 0,45	\$ 0,60	\$ 0,75	\$ 1,8

Bundan başqa, cədvəldə göstərilən dərəcələr yükün təhlükəlilik dərəcəsinə mütənasib artırıla bilər:

Az təhlükəli yüklər	100 %
Təhlükəli yüklər	200 %
Xüsusi təhlükəli yüklər	400 %

Sadələşdirilmiş vergi

Vergiye cəlb olunan fəaliyyət növləri:

- döviyyədən asılı olmayaraq respublika daxilində avtoneqliyyat vasitələri ilə daşımalarn heyata keçirilməsi;
- menzil tikinti fəaliyyəti;
- sadələşdirilmiş vergi ödəyicisi olan şəxs tərəfindən malların (işlərin, xidmətlərin) və əmlakın təqdim edilməsi, habelə satışdankənar gəlirlərin əldə olunması.

Malların (işlərin, xidmətlərin) və əmlakın təqdim olunmasından gəlir əldə edən şəxslər üçün son 3 ayda vergi tutulan əməliyyatların həcmi 22.500 manat və ondan az olan və vergi orqanına nəzərdə tutulmuş müddətdə digər vergi növünün (statusundan asılı olaraq gəlir və ya mənfəət vergisinin) ödəyicisi kimi fəaliyyət göstərmək üçün ərizə ilə müraciət etməyən şəxslər sadələşdirilmiş vergi ödəyicisi hesab olunurlar.

Malların (işlərin, xidmətlərin) təqdim edilməsi ilə məşğul olan şəxslərə tətbiq olunan vergi dərəcəsi, habelə vergi ödəyicilərinin müxtəlif kateqoriyalarına verilən güzəştlər öz əksini aşağıdakı cədvəldə tapmışdır:

Vergi ödəyiciləri	Sadələşdirilmiş vergi ödəyicilərinin ödəmədiyi vergilər	Vergi tutulan baza və verginin dərəcəsi	
		Bak	Digər regionlar
Fiziki şəxslər	ƏDV və bu fəaliyyətlə bağlı gəlir vergisi	Hasılatdan və satışdankənar gəlirdən - 4 %	Hasılatdan və satışdankənar gəlirdən - 2 %
Hüquqi şəxslər	ƏDV, mənfəət və əmlak vergisi		

Menzil tikintisine tətbiq edilən vergi dərəcəsi binanın hər kvadrat metri üçün 10 manat təşkil edir və Nazirlər Kabineti tərəfindən zonalar üzrə tətbiq edilən əmsallar nəzərə alınmaqla müəyyənləşdirilir. Qeyd edək ki, menzil tikintisi ilə məşğul olan sadələşdirilmiş vergi ödəyiciləri mənfəət, əmlak və gəlir vergisindən azaddırlar.

Respublika daxilində avtonəqliyyat vasitələri ilə daşımaları həyata keçirən şəxslərə tətbiq olunan dərəcələr isə aşağıdakı kimi müəyyən edilmişlər:

Nəqliyyat növü və daşımaların xarakteri		Ölçü vahidi	Bakı şəhəri (kənd və qəsəbələr daxil olmaqla)	Abşeron rayonu, Sumqayıt, Gəncə şəhərləri	Digər ərazilər
Avtobuslarla və mikroavtobuslarla sərnişin daşınması, oturmaqaların sayına görə	13-dək	1 oturmaq yeri	3,6 manat	2,7 manat	1,8 manat
	13-dən 31-dək		43,2 manat + 13-cü yerdən başlayaraq, hər oturmaq yeri üçün 1 manat	32,4 manat + 13-cü yerdən başlayaraq, hər oturmaq yeri üçün 0,75 manat	21,6 manat + 13-cü yerdən başlayaraq, hər oturmaq yeri üçün 0,5 manat
	31 və ondan yuxarı		61,2 manat + 31-ci yerdən başlayaraq, hər oturmaq yeri üçün 0,6 manat	45,9 manat + 31-ci yerdən başlayaraq, hər oturmaq yeri üçün 0,45 manat	30,6 manat + 31-ci yerdən başlayaraq, hər oturmaq yeri üçün 0,3 manat
Taksi ilə sərnişin daşımaları		1 ədəd nəqliyyat vasitəsi	18 manat	13,5 manat	9 manat
Yük daşımaları		1 ton yükləyici qabiliyyəti	2 manat	1,5 manat	1 manat

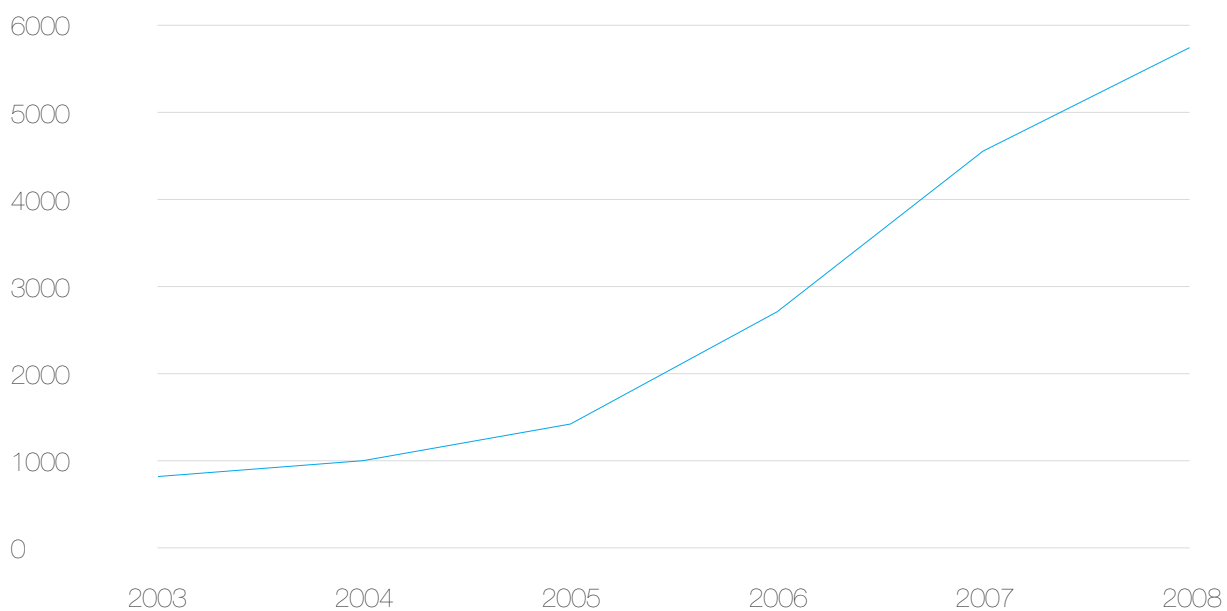
Vergi daxilolmaları

Yuxarıda Sizə Azərbaycan Respublikasında tətbiq olunan vergilər barədə zənnimizcə kifayət qədər məlumat verdik. İndi isə dövlət büdcəsinin əsasını təşkil edən vergi daxilolmalarının həcminə və dinamikasına bir qədər nəzər salaq. Bu zaman biz son bir neçə ildə vergi daxilolmalarının həcmünün nəzərəcarpacaq dərəcədə artmasının şahidi olarıq.

2003-cü ilə müqayisədə 2008-ci ildə Vergilər Nazirliyinin xətti ilə təmin olunan daxilolmaların həcmi 4924,1 milyon manat və ya 7 dəfə artmışdır.

2003-2008-ci illərdə vergi daxilolmalarının dinamikası (milyon manatla)

2008-ci ildə Vergilər Nazirliyi tərəfindən büdcəyə 5747,5 milyon manat vəsaitin daxil olması təmin edilərək, proqnoz 106,5 faiz yerinə yetirilmişdir. Vergi daxilolmalarının həcmi 2007-ci ilə müqayisədə 1197,2 milyon manat və ya 26,3 faiz çox olmuşdur.

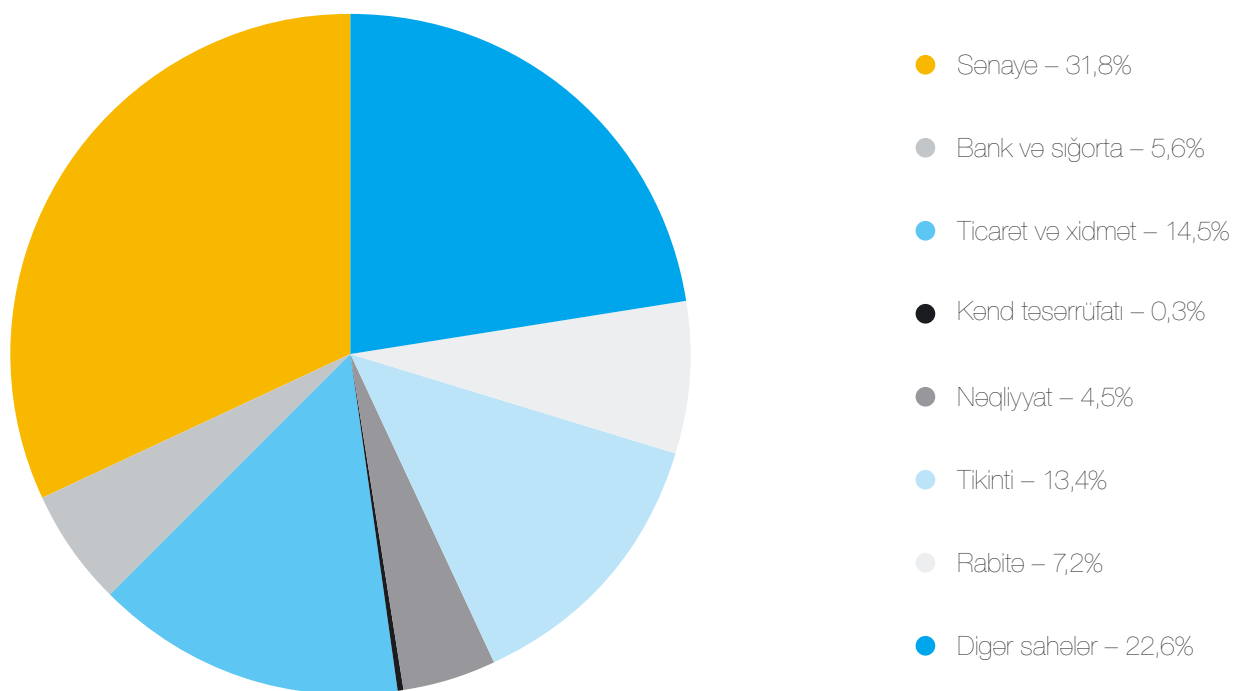
Vergi növləri	2007				2008			
	Proqnoz mln. man	Fakt, mln. man	Verginin xüsusi çəkisi, faizlə	Proqnoz yerinə yetirilməsi, faizlə	Proqnoz mln. man	Fakt, mln. man	Verginin xüsusi çəkisi, faizlə	Proqnoz yerinə yetirilməsi, faizlə
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Gəlir	578,3	596,6	13,1	103,2	799,1	638,0	11,1	79,8
Mənfəət	2195,7	2459,2	54,1	112,0	2450,5	2863,9	49,8	116,9
Əmlak	72,4	72,8	1,6	100,5	110,2	113,2	2,0	102,8
Torpaq	27,2	27,3	0,6	100,3	30,2	30,8	0,5	102,1
Yol	17,1	17,2	0,4	100,6	26,3	27,4	0,5	104,4
ƏDV	668,2	669,6	14,7	100,2	1142,1	1169,9	20,4	102,4
Aksiz	329,9	330,6	7,3	100,2	365,0	395,8	6,9	108,4
Mədən	123,1	123,2	2,7	100,1	137,0	147,8	2,6	107,8
Sadeleşd.	45,9	48,1	1,1	104,8	63,6	65,6	1,1	103,1
Dövlət rüsumu	48,7	51,0	1,1	104,8	52,8	60,6	1,1	114,8
Sair daxilolmalar	146,9	154,7	3,4	105,3	222,2	234,5	4,1	105,6
Cəmi:	4253,4	4550,3	100,0	107,0	5399,0	5747,5	100,0	106,5

Neft və qeyri-neft sektoru üzrə daxilolmalar

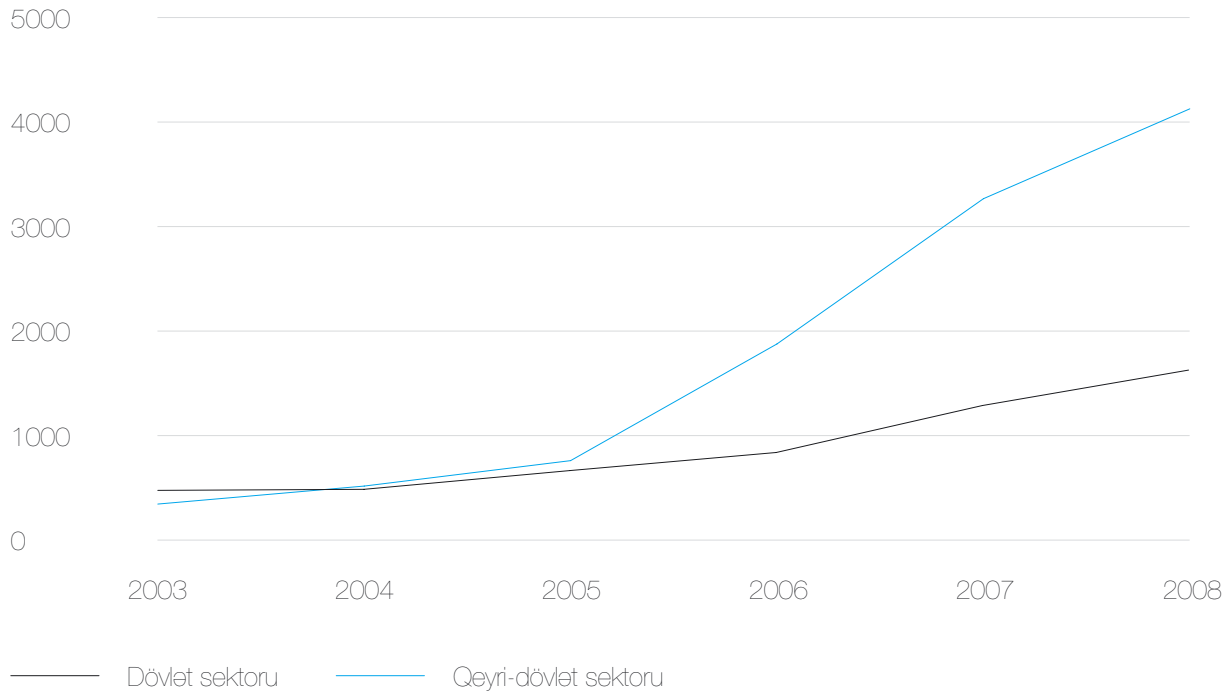
Göstəricilər	2006		2007			2008		
	Məbləğ (mln. manat-la)	Xüsusi çəki, faizlə	Məbləğ (mln. manat-la)	Xüsusi çəki, faizlə	2006-cı ilə müqayisədə daxil-olmaların dəyişməsi, faizlə	Məbləğ (mln. manat-la)	Xüsusi çəki, faizlə	2006-cı ilə müqayisədə daxilolmaların dəyişməsi, faizlə
Neft sektoru üzrə	1673,4	61,6	2912,8	64,0	74,1	3438,7	59,8	105,5
Qeyri-neft sektoru üzrə	1041,3	38,4	1637,5	36,0	57,3	2308,8	40,2	121,7

Qeyd etmək lazımdır ki, ölkədə azad sahibkarlığın inkişafının stimullaşdırılması və bu sahəyə dövlət dəstəyinin göstərilməsi nəticəsində sahibkarlıq subyektlərinin sayı sürətlə artmış, özəl sektorun iqtisadi sistemdə rolu daha da möhkəmlənmiş və ən əsası bu sektorun vergi daxilolmalarında xüsusi çəkisi artmışdır. Belə ki, 2003-cü ilə müqayisədə 2008-ci ildə qeyri-dövlət sektorundan daxilolmaların ümumi vergi daxilolmalarında xüsusi çəkisi 42,1 faizdən 71,7 faizədək yüksəlmişdir.

2008-ci ildə qeyri-neft sektoru üzrə vergi daxilolmalarının sahələr üzrə bölgüsü

2003-2008-ci illərdə dövlət büdcəsinə dövlət və qeyri-dövlət sektoru üzrə vergi daxilolmaları (milyon manatla)

Bu cür artımın bir neçə səbəbi var, lakin başlıca səbəb kimi respublikada baş verən ümumi iqtisadi inkişafı qeyd etmək lazımdır. Bunun əsaslandırılması üçün vergi daxilolmaları ilə yanaşı, ÜDM-in artımının son 3 il ərzində dinamika-sına diqqət yetirmək kifayətdir:

Vergi daxilolmalarının ÜDM-də xüsusi çəkisi barədə

Göstəricilər	İllik göstəricilər		
	2006	2007	2008
ÜDM, mln. man	18746,4	26815,1	38005,7
Büdcə daxilolmaları	3881,7	6047,0	10762,6
O cümlədən vergi daxilolmaları, mln. manatla	2714,7	4550,3	5747,5
Vergi daxilolmalarının ÜDM-də xüsusi çəkisi, faizlə	14,5	17,0	15,1
Vergi daxilolmalarının büdcə daxilolmalarında xüsusi çəkisi, faizlə	69,9	75,2	53,4

Statistik göstəricilərə əsasən 2006-2008-ci illər ərzində ÜDM 2 dəfədən artıq artmışdır. Dünyanın ən qabaqcıl dövlətlərinin hesabına apara biləcəyinə səbəb olan bu cür sıçrayış təbii ki, birdən-birə baş verməmişdir.

1994-cü ildən başlayaraq imzalanmış silsilə müqavilələr bu günün inkişaf tempinin əsasını qoymuşdur.

İqtisadiyyatın sahələri üzrə vergi daxilolmaları (milyon manatla)

Göstəricilər	2006		2007		2008	
	Məbləğ	Xüsusi çəki (%-lə)	Məbləğ	Xüsusi çəki (%-lə)	Məbləğ	Xüsusi çəki (%-lə)
Vergi daxilolmaları	2714,7	100,0	4550,3	100,0	5747,5	100,0
O cümlədən						
- sənaye	1570,6	57,9	2491,2	54,7	2951,7	51,4
- tikinti	180,7	6,7	276,7	6,1	357,2	6,2
- ticarət və xidmət	234,5	8,6	422,9	9,3	1673,1	29,1
- nəqliyyat	68,0	2,5	105,3	2,3	124,1	2,2
- rabitə	94,4	3,5	152,0	3,3	188,9	3,3
- digər sahələr	566,5	20,9	1102,2	24,2	452,5	7,9

Vergi daxilolmalarının sahələr üzrə bölgüsünə nəzər saldıqda sənaye sektorunun inkişafı diqqəti cəlb edir. Bununla yanaşı qeyd etmək istərdik ki, inkişaf birtərəfli deyil, digər sahələrdə də canlanma müşahidə olunur. Digər tərəfdən vergi daxilolmalarının mütemadi artımına vergi ödəyicilərinin vergi sahəsində olan biliklərinin genişlənməsi, öz hüquq və vəzifələrini aydın dərk etməsi də müsbət təsir göstərir.

Ümidvarıq ki, vergi daxilolmaları barədə Sizə kifayət qədər ətraflı məlumat verdik. Vergi nəzarətinin vergi orqanlarının fəaliyyətinin vacib tərkib hissəsi olduğunu nəzərə alaraq, bu mövzuya toxunmaq mümkün deyildir.

Vergi nəzarəti

Vergi orqanı vergilərin tam və vaxtında yığılmasını təmin etmək məqsədilə vergi nəzarətini həyata keçirirlər. Vergi nəzarəti vergi ödəyicilərinin və vergitutma obyektlərinin uçotuna, vergi qanunvericiliyinə riayət olunmasına vahid nəzarət sistemidir. Bu nəzarət vergi ödəyicilərinin, onların vergitutma obyektlərinin uçotunu aparmaqla, hesabat məlumatlarını yoxlamaqla, vergi ödəyiciləri və digər şəxslər arasında sorğu aparmaqla, gəlir əldə etmək üçün istifadə olunan binalara baxış keçirməklə və digər formalarda həyata keçirilir. Hal-hazırda əsasən tətbiq olunan yoxlamalar bunlardır: səyyar vergi yoxlamaları, kameral vergi yoxlamaları, operativ qadada keçirilən nəzarət və reydlər.

Son dövrlər tətbiq olunan ƏDV üzrə əməliyyatların vahid depozit hesabı vasitəsilə aparılması, vergi hesab fakturalarının döviyyəsinə, riskli vergi ödəyicilərinə və əməliyyatlara mərkəzləşdirilmiş nəzarət mexanizminin yaradılması vergi nəzarətinin təkmilləşdirilməsi, vergidən yayınma hallarının, o cümlədən ƏDV üzrə fırıldaqçılığın qarşısının alınması sahəsində görülən məqsədyönlü tədbirlərdəndir.

Aparılmış səyyar (audit) və kameral vergi yoxlamaları barədə

Göstəricilər	2007	2008
Səyyar vergi yoxlamalarının sayı	4167	8220
Yoxlama nəticəsində əlavə hesablanmış vergi məbləğləri (min. manat)	252900.0	301193.1
Tətbiq edilmiş maliyyə sanksiyalarının məbləği (min. manat)	82100.0	87703.4
Faktiki fəaliyyət göstərən vergi ödəyicilərinin sayı	198571	207371
Yoxlamalarla əhatə edilmiş vergi ödəyicilərinin faktiki fəaliyyət göstərən vergi ödəyicilərində xüsusi çəkisi (%-lə)	2.1	4
1 yoxlamaya düşən əlavə hesablanmış vergi və maliyyə sanksiyası məbləğləri (min. manat)	80.3	47.3
Kameral yoxlamalar nəticəsində əlavə vəsait hesablanmış vergi ödəyicilərinin sayı (qanunpozuntularının sayı)	48670	68308
Kameral yoxlamalar nəticəsində əlavə hesablanmış vəsaitin məbləği (faizlə birlikdə) (milyon manatla)	339,5	751,4

Səyyar vergi yoxlamaları öz mahiyyətinə görə ilde bir dəfədən tez olmamaqla, vergi ödəyicisini xəbərdar etməklə keçirilən növbəti və xəbərdar etmədən keçirilən növbədənkenar formada ola bilər.

Keçirilən səyyar (audit) vergi yoxlamaları barədə məlumat

Göstəricilər	2007				2008			
	Hüquqi şəxslər üzrə		Fiziki şəxslər üzrə		Hüquqi şəxslər üzrə		Fiziki şəxslər üzrə	
	Yoxlamaların sayı	Yoxlamaların ümumi sayında xüsusi çəkisi, %-lə	Yoxlamaların sayı	Yoxlamaların ümumi sayında xüsusi çəkisi, %-lə	Yoxlamaların sayı	Yoxlamaların ümumi sayında xüsusi çəkisi, %-lə	Yoxlamaların sayı	Yoxlamaların ümumi sayında xüsusi çəkisi, %-lə
Növbəti vergi yoxlamaları	3061	73.5	345	8.3	5541	67.4	1242	15.1
Növbədənkenar vergi yoxlamaları	663	15.9	98	2.4	1349	16.4	88	1.1
Cəmi:	3724	89.4	443	10.6	6890	83.8	1330	16.2

Cədvəldən görüldüyü kimi son 2 ildə keçirilən səyyar vergi yoxlamaları ilk növbədə hüquqi şəxsləri əhatə etmişdir. Bu da hüquqi şəxslərin çoxsahəli fəaliyyətindən, daha mürekkəb eməliyyatlarından irəli gəlir. Yoxlamalar zamanı vergi ödəyicilərinin bir qisminin vergilərin optimallaşdırılması niyyəti ilə müxtəlif qanun pozuntularına yol verdikləri müəyyən olunmuş, yayındırılmış vergilərin dövlət büdcəsinə bərpası və eyni zamanda, ödəyicilərə qarşı maliyyə sanksiyalarının tətbiqi və bununla da yoxlamaların yüksək səmərəliliyi təmin olunmuşdur.

Operativ vergi nəzarəti tədbirlərinin sayında ildən-ile azalma müşahidə olunur. Təkcə onu demək kifayətdir ki, 2006-cı ildə müqayisədə nöqsan aşkar edilmiş obyektlərin sayı 5 dəfəyədək azalmışdır. Vergi qanunpozuntuları sayının bu surətdə azalması bir sıra amillərlə bağlıdır. Belə ki, vergi nəzarəti sisteminin gücləndirilməsi, tətbiq edilən maliyyə sanksiyalarının əhəmiyyətli dərəcədə artırılması və xüsusilə də vergi ödəyicilərinin maarifləndirilməsi nəticəsində vergi qanunvericiliyinin tələblərinə riayət olunması bu prosese güclü təkan vermişdir.

Operativ vergi nəzarəti məsələləri		2006	2007	2008	
1	Pul hesablaşmalarının aparılması qaydalarına riayət olunması üzrə	Nöqsan aşkar edilmiş obyektlərin sayı	62191	17257	8986
		Kəsilmiş inzibati cərimə və tətbiq olunmuş maliyyə sanksiyaları, min manat	5351.0	8229.5	6022.2
2	Aksiz markalarının tətbiqi üzrə	Nöqsan aşkar edilmiş obyektlərin sayı	544	1302	333
		Kəsilmiş inzibati cərimə, min manat	5.9	34.0	9.95
3	Vergi uçotunda durmayan vergi ödəyicilərinin aşkar edilməsi üzrə	Nöqsan aşkar edilmiş obyektlərin sayı	4027	2904	2301
		Tətbiq olunmuş maliyyə sanksiyası, min manat	163.1	103.9	96.8
4	Fərqlənmə nişanı olmadan avtomobil nəqliyyatı ilə sərmişin daşımaya üzrə	Nöqsan aşkar edilmiş obyektlərin sayı	840	731	536
		Tətbiq olunmuş maliyyə sanksiyası, min manat	31.4	26.3	30.1
5	Xüsusi razılıq (lisenziya) tələb olunan fəaliyyət növləri ilə belə razılıq (lisenziya) olmadan məşğul olan şəxslərin aşkar edilməsi	Nəzarət aparılmış obyektlərin sayı	5740	3953	3076
		Nöqsan aşkar edilmiş obyektlərin sayı	5705	3937	2931
		Kəsilmiş inzibati cərimə, min manat	23.9	39.3	51.9
6	Valyuta sərvətlərinin ödəniş vasitəsi kimi qəbul edilməsi faktlarının aşkar edilməsi üzrə	Nöqsan aşkar edilmiş obyektlərin sayı	2086	1103	1157
		Tətbiq olunmuş maliyyə sanksiyası, min manat	61.6	26.1	23.2
7	Valyuta sərvətlərinin ictimai yerdə alınıb-satılması və ya dəyişdirilməsi üzrə	Nöqsan aşkar edilmiş obyektlərin sayı	871	550	792
		Tətbiq olunmuş inzibati cərimə, min manat	19.0	14.7	29.3
8	Əmək müqaviləsi bağlamadan işəgötürən tərəfindən fiziki şəxslərin hər hansı işlərin (xidmətlərin) yerinə yetirilməsinə cəlb edilməsi	Nöqsan aşkar edilmiş obyektlərin sayı	2926	3082	1128
		Kəsilmiş inzibati cərimə və tətbiq olunmuş maliyyə sanksiyaları, min manat (2008-ci ildən maliyyə sanksiyası tətbiq olunur)	53.8	106.5	1172.0

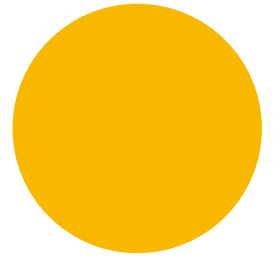
Müəyyən edilmiş tarixədək vergi ödəyiciləri tərəfindən vergi öhdəliyi yerinə yetirilmir və ya vergi bəyannaməsi vergi orqanına təqdim edilmir və ya həmin vaxtdan etibarən vergi borcunun və bəyannamənin məcburi alınması prosesi başlayır. Vergi orqanları tərəfindən həyata keçirilən məcburi alınma prosesinin bir neçə mərhələdən ibarət olduğunu, bu işə xeyli insani və maddi-texniki resursların cəlb edildiyini, habelə borc məbləğlərinin faktiki olaraq müəyyən olunmuş vaxtda büdcədə əksini tapmaması könüllü eməletmə prosesinin inkişaf etdirilməsini zəruri edir. Könüllü eməletmə vergi ödəyiciləri tərəfindən vergiləri vaxtında ödənilməsi, vergitutma ilə əlaqədar lazımi məlumatları və hesabatları müəyyən edilmiş dövrdə vergi orqanına təqdim edilməsi və vergi qanunvericiliyinin tələblərini heç bir təsir mexanizmi olmadan həyata keçirilməsidir.

Lakin təəsüflər olsun ki, bəzi vergi ödəyiciləri müxtəlif əsaslarla vergiləri vaxtılı-vaxtında ödəmir, nəticədə dövlət büdcəsinə müəyyən vəsait daxil olmur və ödəyicinin vergi borcu yaranır.

Vergi növlərinin vergi borclarında xüsusi çəkisi

Vergi növləri	01.01.2007-ci il tarixə vergi borcu, mln. manat	Vergi növünün vergi borclarında xüsusi çəkisi, %-lə	01.01.2008-ci il tarixə vergi borcu, mln. manat	Vergi növünün vergi borclarında xüsusi çəkisi, %-lə	01.01.2009-cu il tarixə vergi borcu, mln. manat	Vergi növünün vergi borclarında xüsusi çəkisi, %-lə
Gəlir	1,2	0,1%	1,4	1,1%	3,0	0,1%
Mənfeət	168,9	8,7%	153,7	5,6%	365,8	8,8%
ƏDV	832,5	42,9%	1612,3	58,9%	2072,8	49,6%
Aksiz	7,0	0,4%	8,0	0,3%	9,7	0,2%
Əmlak	47,3	2,4%	14,8	0,5%	14,0	0,3%
Torpaq	21,8	1,1%	8,3	0,3%	11,4	0,3%
Mədən	93,0	4,8%			0,1	0,0%
Sadəleşd.	1,8	0,1%	2,8	0,1%	3,1	0,1%
Sair (dövlət rüsumu və digər)	202,9	10,4%	138,5	5,1%	143,6	3,4%
Tədiyyələr üzrə cəmi	1376,5	70,9%	1939,8	70,9%	2623,5	62,8%
Faiz borcu	564,2	29,1%	796,4	29,1%	1556,3	37,2%
Cəmi:	1940,7	X	2736,2	X	4179,8	X

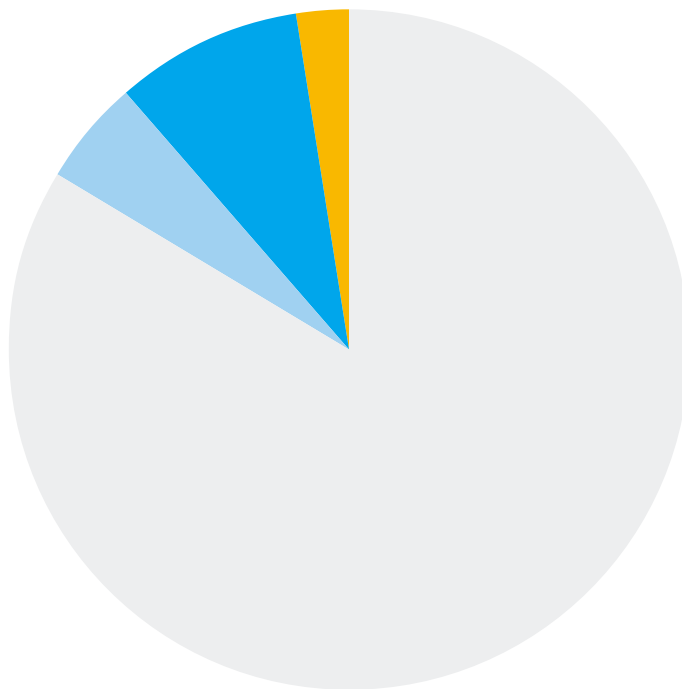
Müəyyən olunmuş müddət ərzində vergi borclarını ləğv etməyən borclu vergi ödəyicilərinin əmlaklarının ixtisaslaşdırılmış açıq hərracda satılması barədə iddia ərizələri ilə iqtisad məhkəmələrinə müraciət olunmuş, nəticədə 981 iddia ərizəsi üzrə 2503,8 min manat məbləğində borcların alınmasına dair qətnamə qəbul edilmişdir. Qanuni qüveyə minmiş qətnamələr üzrə 2921,2 min manat məbləğində vəsait daxil olmuşdur ki, bundan 2901,0 min manat hərraca qədər, 20,2 min manatı isə hərracdən daxilolmadır. Borclu vergi ödəyicilərinin sayı 1 yanvar 2009-cu il tarixə 12672 təşkil etmişdir.

Eyni zamanda 26729 vergi ödəyicisi tərəfindən vaxtında təqdim edilməyən 51490 bəyannamənin alınması təmin edilmiş, gecikdirmə ilə təqdim edilmiş 42108 vergi bəyannaməsinə görə vergi ödəyicilərinə 1 milyon 684,3 min manat məbləğində maliyyə sanksiyası və 99 hesabatə görə 8,9 min manat inzibati cərimə tətbiq edilmişdir.

Vergi ödəyicilərinin əmlaklarının siyahıya alınması məqsədi ilə 2008-ci il ərzində açılmış 36981 qərarın icrası barədə məlumat (sayla və faizlə):

- Ödəmə ilə bağlı olan – 30817 (83.3%)
- Protokol tərtib edilən – 891 (2.4%)
- Açıq qərarlar (səbəbi olan) – 3250 (8.8%)
- İcrasız qərarlar – 2023 (5%)

Dünyanın bir çox ölkələrinin, xüsusən inkişaf etmiş ölkələrin təcrübəsi göstərir ki, vergi qanunvericiliyində daha sərt cəza tədbirləri nəzərdə tutulub və bu cəzaların sərtləşdirilməsi öz müsbət nəticələrini verir. Azərbaycan Respublikasında vergi qanunvericiliyinin pozulmasına görə tətbiq edilən cərimə və maliyyə sanksiyaları başqa ölkələrə nisbətən kifayət qədər yumşaqdır. Bu ölkəmizdə əlverişli vergi mühitinin yaradılması, investisiyanın təşviq edilməsi ilə əlaqədar qanunlarımızın humanist olması ilə bağlıdır. Lakin vergi qanunvericiliyinin mütəmadi qaydada pozulması nəticədə cəza tədbirlərinin sərtləşdirilməsinə gətirib çıxara bilər.

Vergi hüquqpozmaları barədə aparılmış istintaq tədbirləri haqqında

İllər	İcratda olmuş cinayətlərinin sayı	İstintaqı başa çatmış cinayət işləri və şəxslərin sayı		İstintaqı başa çatmış cinayət işlərindən				İstintaqı başa çatmış cinayət işləri üzrə		İstintaqı başa çatmamış cinayət işləri üzrə, mln. manatla
		işlər	şəxslər	Məhkəməyə göndərilmiş cinayət işlərinin və bu işlər üzrə şəxslərin sayı	Ziyanın tam ödənilməsinə görə xitam olunmuş cinayət işlərinin və şəxslərin sayı	Vergidən yayınlanmış məbləğ, mln. manat	Büdcəyə ödənilməsi təmin edilmiş məbləğ, mln. manat			
2007	370	136	149	96	117	21	21	268,8	7,7	125,6
2008	299	121	115	68	77	33	33	242,8	16,8	239,9
Cəmi	669	257	264	164	197	54	54	511,6	24,5	365,5

Avtomatlaşdırılmış vergi informasiya sistemi

Vergi sisteminin təkmilləşdirilməsi sahəsində son illərin mühüm nailiyyətlərindən biri Vergilər Nazirliyində Avtomatlaşdırılmış Vergi Informasiya Sisteminin (AVIS) hazırlanması və tətbiqi olmuşdur. Elektron hökumətin yaradılması istiqamətində  n mühüm layihələrdən biri olan AVIS, vergi inzibatçılığının təkmilləşdirilməsinə yönəlmış iri və kifayət qədər mühüm texnoloji dəyişikliklərin bařlanğıcı olmuşdur.

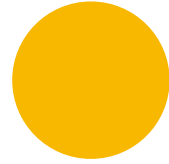

2006-cı ildən başlayaraq, AVIS sisteminin tətbiqi nəticəsində, Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi keçid iqtisadiyyatlı ölkələrin vergi orqanları arasında ən müasir informasiya texnologiyalarının birinə malik olan vergi orqanına çevrilmişdir.

Bu sistemin əsas məqsədi – çevik və səmərəli vergi siyasətinin həyata keçirilməsi üçün işlək texnoloji dəstəyin təmin edilməsidir. AVIS sistemi həm mərkəzi aparatın, həm də yerli vergi orqanlarının fəaliyyətinin avtomatlaşdırılmasını, digər dövlət orqanları ilə birləşdirilmiş kompüter şəbəkəsinin yaradılmasını təmin edir, iqtisadi təhlillərin və proqnozların aparılmasını təkmilləşdirir və sürətləndirir. AVIS elektron sənəd dövriyyəsinin, vergi xidmətinin bütün strukturları arasında operativ informasiya mübadiləsinin sürətləndirilməsi və avtomatlaşdırılması imkanı vermiş, vergi bəyannamələrinin qəbulunu və işlənməsini əhəmiyyətli dərəcədə asanlaşdırmış və sürətləndirmiş, Vergilər Nazirliyinin bütün strukturlarının və işçi heyətinin fəaliyyətinin planlaşdırılması və qiymətləndirilməsi üzrə elektron hesabatları tərtib etmək imkanı yaratmışdır.

AVIS sistemi sayəsində vergi ödəyiciləri ödənilmiş vergilər, borclar haqqında məlumat əldə edə, vergi bəyannamələrini, bankda hesab açılması məqsədilə şəhadətnamə-dublikatın alınması və ƏDV qeydiyyatı üçün müvafiq ərizələri vergi orqanlarına gəlmədən elektron formada göndərə bilərlər.

“Bir pəncərə”

Ölkədə sahibkarlığın inkişafının sürətləndirilməsi, biznes mühitinin əlverişliliyinin daha da artırılması və biznesə başlama prosedurlarının sadələşdirilməsi üçün zəruri tədbirlərin görülməsi məqsədi ilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev sahibkarlıq fəaliyyəti subyektlərinin qeydiyyatının “bir pəncərə” prinsipi üzrə təşkilı bərədə 25 oktyabr 2007-ci il tarixli Sərəncamı imzalamış və vahid dövlət qeydiyyatı orqanı kimi Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi müəyyən edilmişdir.

Qeydiyyatın "bir pəncərə" prinsipi üzrə aparılması sahibkarlıq sektoruna marağın güclənməsinə və biznesin inkişafına təkan vermişdir. Digər tərəfdən "bir pəncərə" sisteminin tətbiqi investisiya mühitini daha da yaxşılaşdırır, sahibkarların dövlət qurumlarından asılılığını azaldır, uzunmüddətli qeydiyyat prosedurlarını ləğv edir və sadələşdirir. "Bir pəncərə" sisteminin tətbiqindən sonra qeydiyyatdan keçmək istəyən sahibkar əvvəllər olduğu kimi 72 gün deyil, 3 gün ərzində 15 prosedura əvəzinə, sadəcə 5 prosedura keçməklə qeydiyyata alınırlar. Bunun da nəticəsində 2008-ci il ərzində qeydə alınmış kommersiya hüquqi şəxslərin sayının ötən illərə nisbətən gözcəarpacaq dərəcədə artımı müşahidə olunmuşdur.

Vergi orqanında uçota alınan şəxslərin sayı barədə məlumat

Vergi orqanında uçota alınan şəxslər	01.01.2007		31.12.2008	
	Hüquqi şəxslər	Fiziki şəxslər	Hüquqi şəxslər	Fiziki şəxslər
Vergi uçotuna alınmış şəxslər, cəmi	45543	154951	57755	233690
O cümlədən:				
Kommersiya hüquqi şəxslər	34139	X	45300	X
Qeyri-kommersiya hüquqi şəxslər	11404	X	12455	X

Davos Dünya İqtisadi Forumunun 2008-ci il üzrə hesabatında rəqabət qabiliyyətlilik sahəsində Azərbaycan 66-cı yeri tutub. "Goldman Saks" kimi çox mötəbər qurumun reytingində isə Azərbaycan 61-ci yerdə qərarlaşmışdır. Dünyanın nüfuzlu reyting agentliklərinin verdiyi qiymət Azərbaycanın kredit reytinginin yüksək olmasını təsdiqləyir. Dünya Bankının ən iri maliyyə strukturlarından olan Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyasının dünya ölkələrində biznes mühitinə dair hazırladığı növbəti "Doing Business - 2009" hesabatında isə Azərbaycan 181 ölkə arasında 1 nömrəli islahatçı ölkə elan edilmişdir. Azərbaycan hesabatın tertibatı tarixində ilk ölkədir ki, öz keçən ilki göstəricisini (97-ci yer) 64 pillə yaxşılaşdıraraq, bütün MDB ölkələrini və Avropanın bir neçə inkişaf etmiş ölkəsini geridə qoyub, 33-cü yere yüksəlib.

Vergi ödəyicilərinin sayı barədə məlumat

Göstəricilər	01.01.2007	01.01.2008	31.12.2008
Vergi ödəyicilərinin sayı	200494	247912	291445
O cümlədən			
Faktiki fəaliyyət göstərən vergi ödəyicilərinin sayı	161319	199525	210347
ƏDV ödəyicilərinin sayı	8750	8666	13514
Sadələşdirilmiş vergi ödəyicilərinin sayı	91664	114697	119418

2007-ci il vergi ödəyicilərinə xidmət sahəsinin inkişafında daha əlamətdar dövr olmuşdur. Belə ki, Vergilər Nazirliyi vergi ödəyicilərinə göstərilən xidmətlərin genişləndirilməsində mühüm addım ataraq respublikamızda ilk dəfə elektron bəyannamələrinin tətbiqinə başlanılmış və vergi bəyannamələrinin elektron formada təqdim edilməsini təmin etmək üçün e-taxes.gov.az - İnternet Vergi İdarəsi yaradılmışdır.

e_bəyannamə

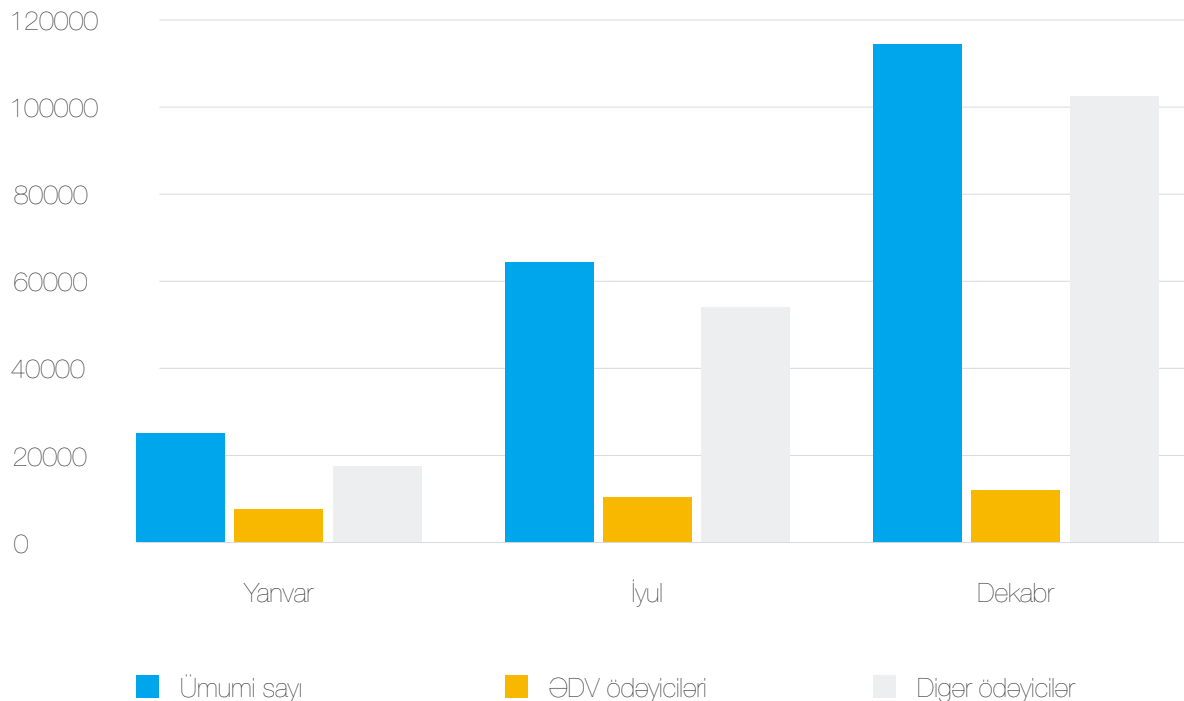
Vergi bəyannamələrinin elektron formada vergi orqanına göndərilməsinin vergi ödəyicisinin vergi orqanına gəlmədən və vergi orqanının əməkdaşı ilə kontakta girmədən, tam şəffaf şəkildə, onun üçün rahat olan mühitdə və istədiyi zamanda bəyannaməni tərtib edərək internet vasitəsilə təqdim etmə imkanının olması, vergi ödəyicisinin öz şəxsi hesab vərəqəsinə baxa bilmək imkanının olması və büdcəyə olan borcları barədə məlumatlar əldə etmək imkanının olması kimi üstünlükləri vardır.

2007-ci ilin mart ayından başlayaraq vergi ödəyicilərinə bəyannamələrin elektron formada (e_bəyannamə) təqdim edilməsi imkanı yaradılmış və həmin il 25.000 vergi ödəyicisi bu prosese cəlb edilmişdir.

01.01.2008-ci il tarixdən etibarən sahibkarlıq subyektlərinin qeydiyyatının "bir pəncərə" prinsipinə uyğun aparılması, qeydiyyat üçün əlverişli şəraitin yaradılması nəticəsində əvvəlki dövrlərlə müqaisədə vergi ödəyicilərinin sayı artmağa başlamışdır. Eyni zamanda yeni qeydiyyatdan keçən bütün şəxslərə elektron mübadilə haqqında müqavilə üzrə xidmət göstərilməklə onlara bəyannamələrinin elektron formada göndərilməsi imkanı yaradılmışdır. Bu sahədə vergi ödəyicilərinə kömək məqsədilə elektron formada vergi bəyannamələrinin təqdim edilməsi üçün istifadəçi kodu, şifrə və parolun alınması, elektron bəyannamənin tərtibi, yardımçı proqramlar, onlardan istifadə qaydaları və digər zəruri məlumatlar əks olunmuş "Azərbaycan Respublikasında elektron bəyannamənin (e-bəyannamə) tətbiqi" kitabçası hazırlanmış və nəşr edilərək vergi ödəyicilərinə paylanmışdır.

E_bəyannamənin tətbiqinin üstünlüklərini nəzərə alaraq 2008-ci ildə bu prosese cəlb edilənlərin sayı sürətlə artmış və ilin sonunda 110.000-dən çox vergi ödəyicisinə xidmət strukturları tərəfindən müvafiq şifrə və parol verilmiş və onlara bəyannamələrin elektron formada düzgün tərtib edilərək internetlə göndərilmə qaydaları izah edilmişdir.

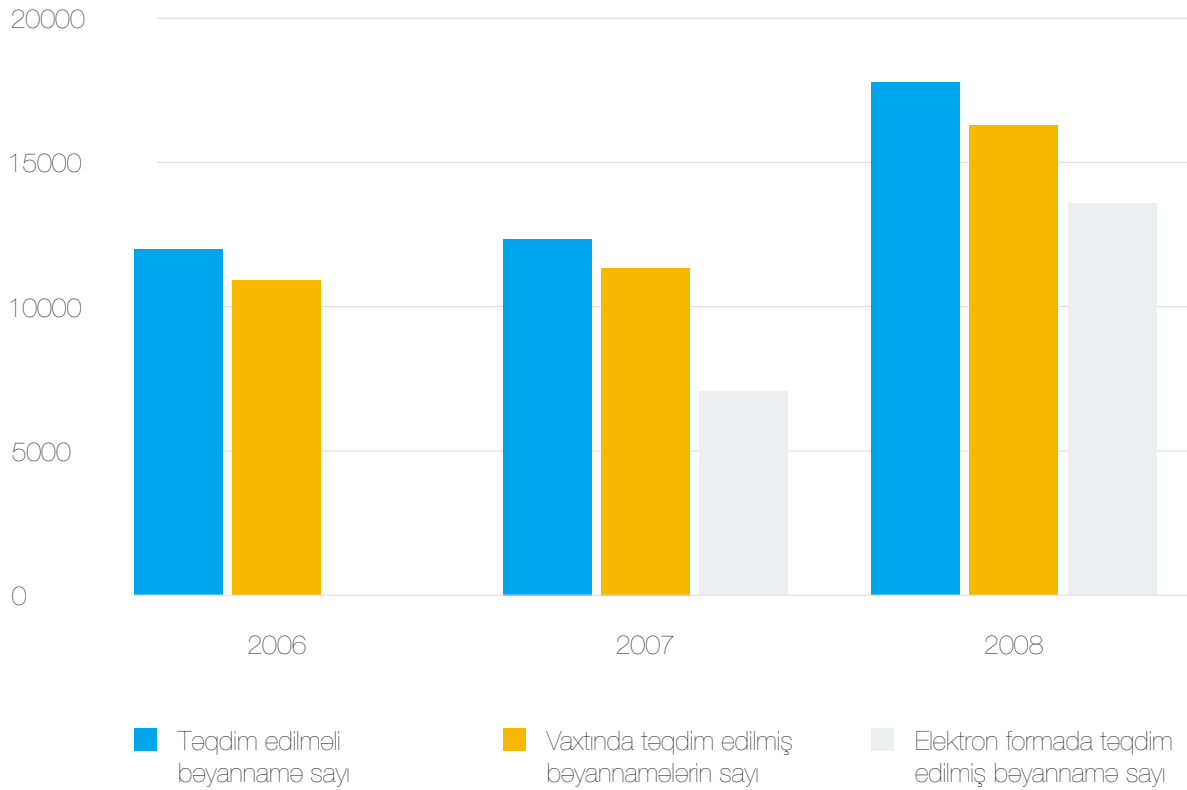
2008-ci ildə e_bəyannamə xidmətinə qoşulmuş vergi ödəyicilərinin dinamikası

Vergi ödəyicilərinə xidmət strukturları tərəfindən vergi öhdəliklərinin yerinə yetirilməsi, o cümlədən vergi bəyannamələrinin vaxtında təqdim edilməsi sahəsində könüllü əməliyyat səviyyəsinin yüksəldilməsi məqsədilə geniş məlumatlandırılma və izahat tədbirləri həyata keçirilmiş, "195" telefon xidmətinə bəyannamələrin düzgün doldurulması ilə bağlı daxil olmuş çoxsaylı suallar cavablandırılmışdır. Kompüter terminallarının istifadəyə verilməsi isə vergi bəyannamələrinin vaxtında təqdim edilməsi, o cümlədən bəyannamələrin elektron formada təqdim edilməsi səviyyəsinin yüksəldilməsinə təkan vermişdir.

2007-ci ildə ilk dəfə olaraq mənfəət və gəlir vergisi bəyannamələrinin elektron formada təqdim edilməsinə başlanılmışdır. 2008-ci il üzrə Mənfəət vergisi üzrə 10803 bəyannamə (təqdim edilmiş bəyannamələrin 93,4 %-i), Gəlir vergisi üzrə 2759 bəyannamə (təqdim edilmiş bəyannamələrin 58,6 %-i) elektron formada internetlə göndərilmişdir.

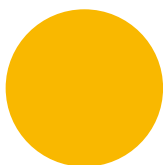
Mənfəət və gəlir vergisi bəyannamələrinin təqdim edilməsi vəziyyəti:

2008-ci ilin gstericilerine gre  DV deyicilerinin 94%-i, sadel şdirilm ş vergi deyicilerinin isə 62%-i bəyannaməni elektron formada teqdim etmişler.

Vergilər Nazirliyinin internet səhifəsi (www.taxes.gov.az)

Müasir kommunikasiyanı internetsiz təsəvvür etmək mümkün deyil. O cümlədən vergi ödəyiciləri ilə əlaqələri internet vasitəsilə qurmaq və inkişaf etdirmək əlverişlidir.

Vergi ödəyicilərinin istənilən yerdən, istənilən vaxt istənilən məlumat ala bilmələrini təmin etmək – bu ilk növbədə Vergilər Nazirliyinin "195" nömrəli telefon xidmətinin və Vergilər Nazirliyinin www.taxes.gov.az internet saytının fasiləsiz rejimində fəaliyyəti, bunlar vasitəsilə vergi ödəyicilərinin vergi orqanına gəlmədən vergi qanunvericiliyi barədə düzgün və operativ informasiya almaq imkanının yaradılması kimi başa düşülür.

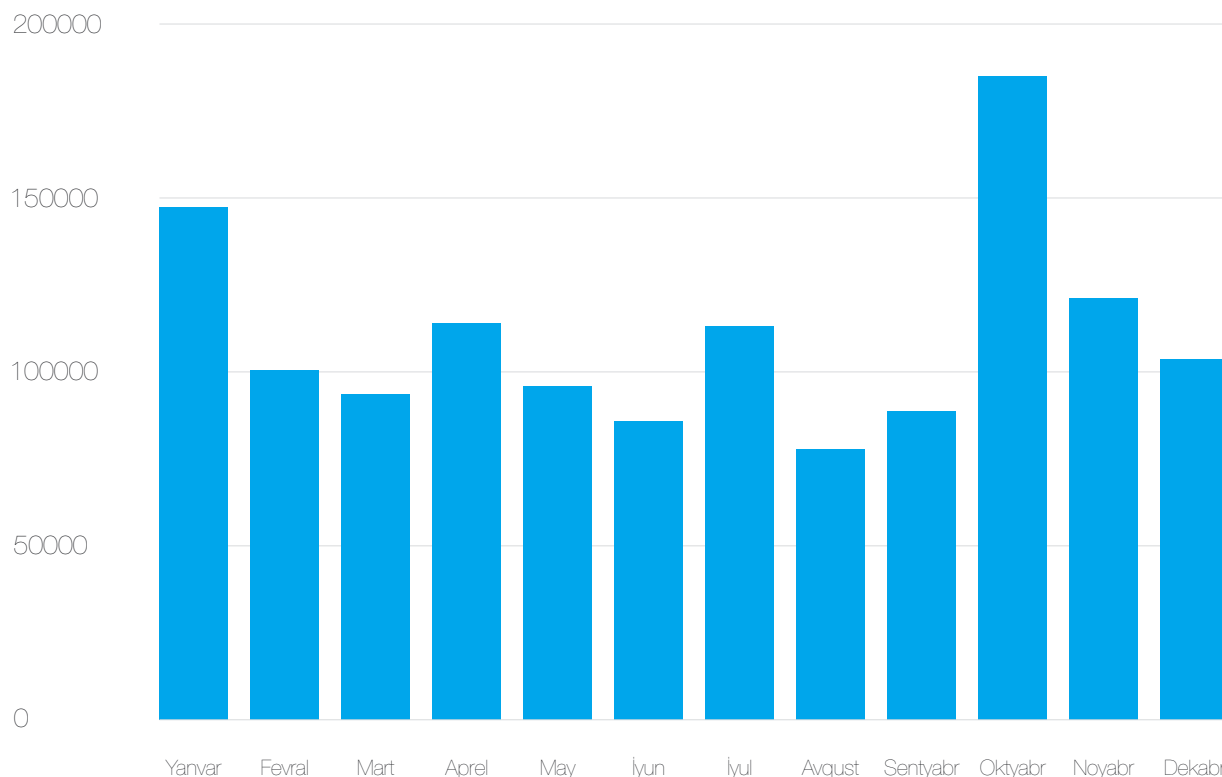
Öncə internet saytı barədə bir neçə məlumatı Siziə çatdırmaq istəyirik.

Son iki ildə Vergilər Nazirliyinin internet saytında da bir sıra yeni informasiya blokları, o cümlədən "Bir pəncərə" və "E-beyanname" bölmələri, ictimai fikrin öyrənilməsi məqsədilə "Səsvermə" bölməsi, "Axtarış sistemi" və "Ən çox verilən suallar" bölməsi yaradılmışdır.

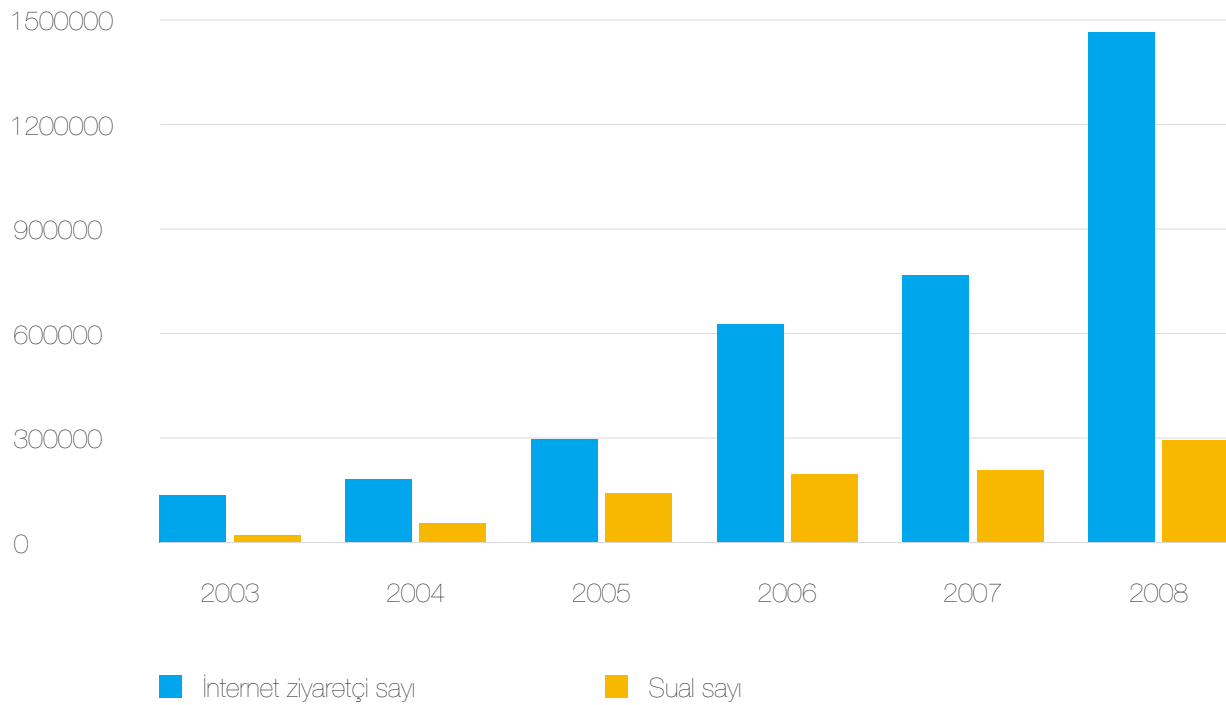
2007-ci ilə müqayisədə 2008-ci ildə internet sahifəsinin ziyarətçilərinin sayı 2 dəfəyədək artaraq 1.325.909 olmuş, o cümlədən "Sual-Cavab" bölməsinə daxil olan müraciətlərin sayı 30% artaraq 2652 olmuşdur.

www.taxes.gov.az

Səhifə istifadəçilərinin statistikas (Yanvar-Dekabr 2008)

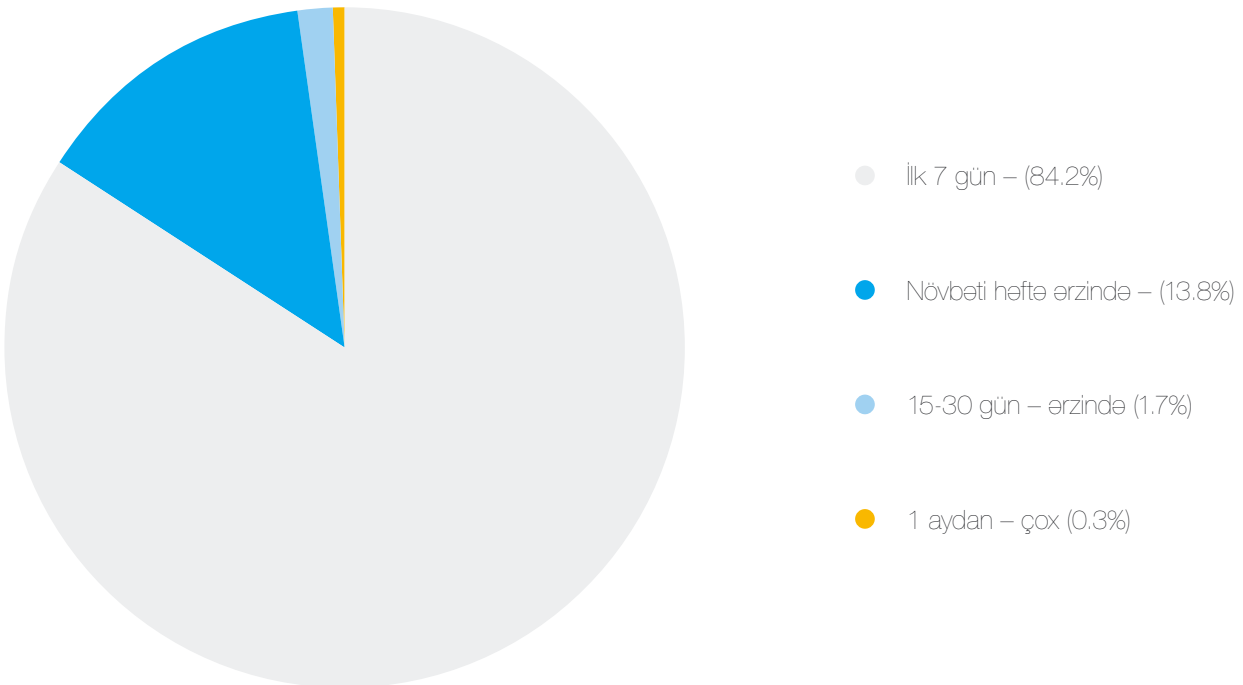
2003-2008-ci illər üzrə internet sahifəsi ziyarətçilərinin və "Sual-Cavab" bölməsinə daxil olan müraciətlərin sayı

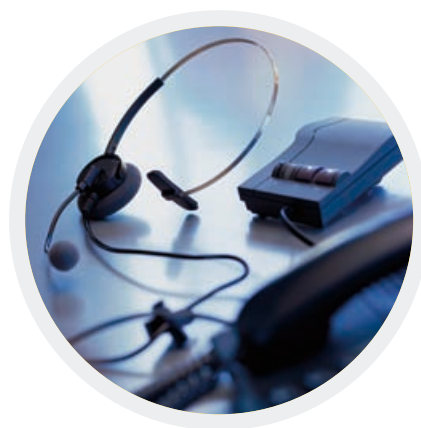
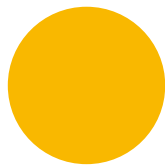

"Sual-Cavab" bölməsinə daxil olan müraciətlərin 84.2%-i 1-7 gün, 13,8%-i 8-14 gün, 1,7%-i 15-30 gün, qalanları isə 30 gündən sonra cavablandırılmışdır ki, bu da sualda qaldırılan məsələnin aidiyyəti idarələrlə razılaşdırılması ilə bağlı olmuşdur.

Geniş məlumatlara malik informasiya bloklarının, interaktiv əlaqə bölmələrinin olması, "Sual-Cavab" bölməsinə daxil olan müraciətlərin qısa müddət ərzində cavablandırılması və səhifənin aktiv saxlanması kimi amillərə əsasən Vergilər Nazirliyinin internet sahifəsi NETTY-2008 Milli İnternet Premiyasının keçirdiyi müsabiqənin nəticələrinə görə ikinci dəfə "Ən yaxşı dövlət saytı" nominasiyasında qalib adlandırılmışdır.

Habelə, sayt "2002-ci ilin ən uğurlu internet layihəsi" nominasiyası üzrə HUMAY Mükafatını, 2005 və 2008-ci illərdə "Ən yaxşı dövlət saytı" nominasiyası üzrə NETTY Milli İnternet Mükafatını qazanmış, 2007 və 2008-ci illərdə "İnformasiya Azadlığının İnkişafı Koalisiyası" tərəfindən "İctimai informasiya subyektlərinin rəsmi internet resurslarının Monitorinqində 1-ci yere (İnformasiya açıqlığı üzrə dövlət orqanlarının Reytinq Cədvəlində 1-ci yer) layiq görülmüşdür.

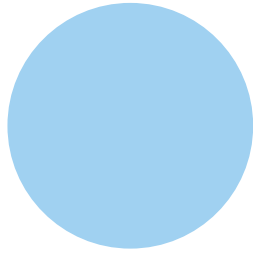
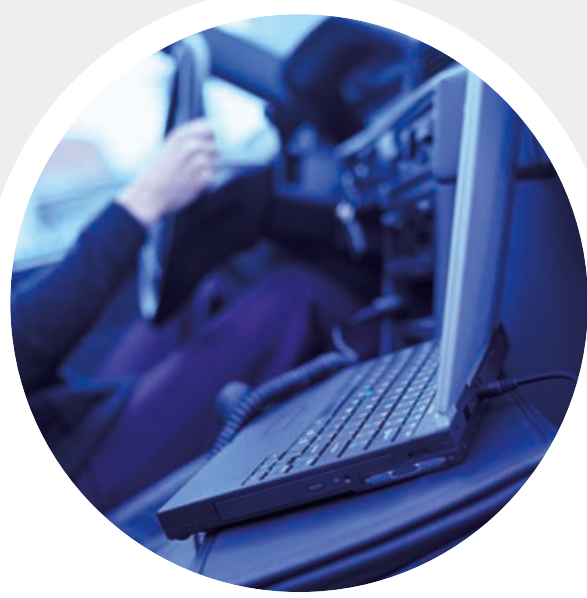
“195” telefon
məlumat
xidməti

Respublikamızda vergi sisteminin inkişafı baxımından vergi ödəyiciləri ilə münasibətlərdə sivil metodlardan, mütərəqqi təcrübədən və texniki nailiyyətlərdən istifadə etmək mühüm amildir. Buna misal olaraq vergi ödəyicilərinin müraciətlərinin müasir tələblərə uyğun cavablandırılması üçün Vergilər Nazirliyinin strukturlarında telefon xidmətinin yaradılmasını göstərmək olar.

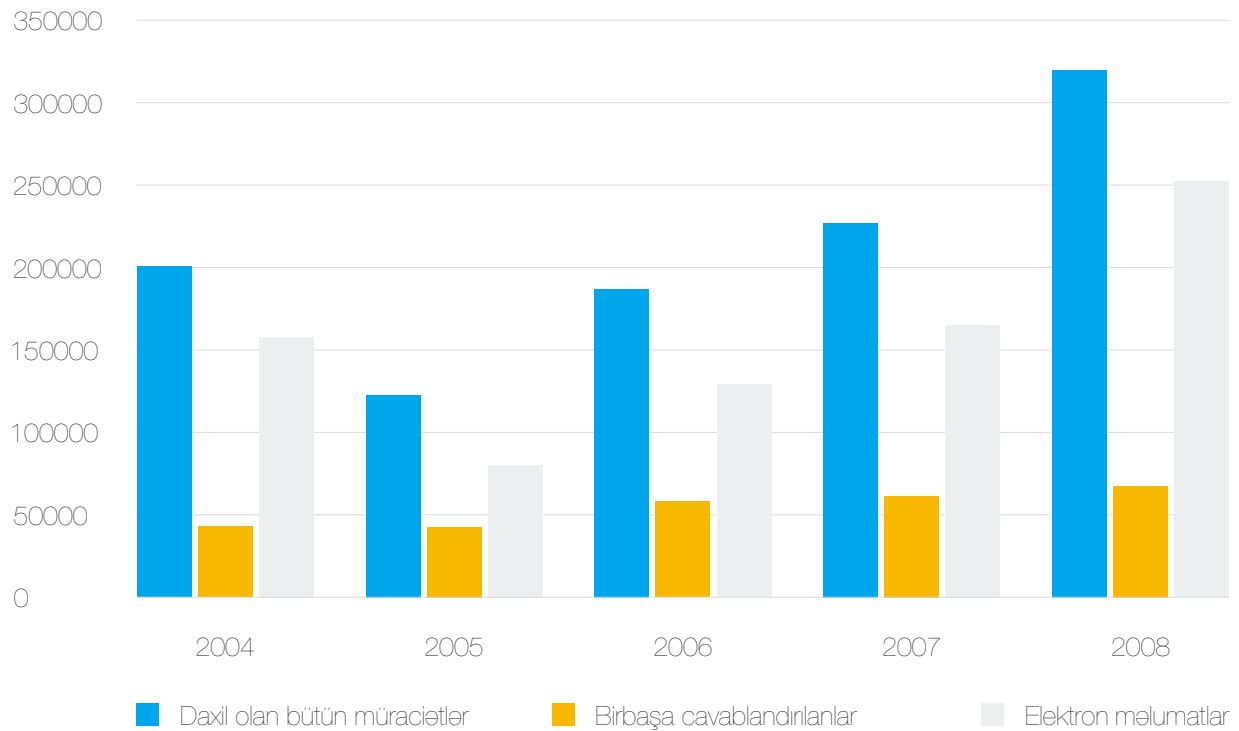
MDB məkanında ilk olaraq müasir Telefon Mərkəzi 2003-cü ilin dekabr ayından Bakı şəhərini əhatə etməklə fəaliyyətə başlamış və artıq 2006-cı il may ayının 1-dən etibarən Respublikanın bütün regionlarından "195" telefon xidmətinə edilən zənglərin qəbuluna və cavablandırılmasına başlanılmışdır.

Ölkədə həyata keçirilən iqtisadi siyasətə uyğun olaraq regionlarda sahibkarlığın inkişafı, onların informasiya təminatının yaxşılaşdırılması məqsədilə respublikanın bölgələrindən "195" nömrəli telefon xidmətinə edilən müraciətlər ödənişsizdir. 2008-ci ildən başlayaraq vergi ödəyiciləri vergi borcu haqqında məlumat ala bilərlər. Bu menyu fəsiləsinə və avtomatik rejimdə fəaliyyət göstərir.

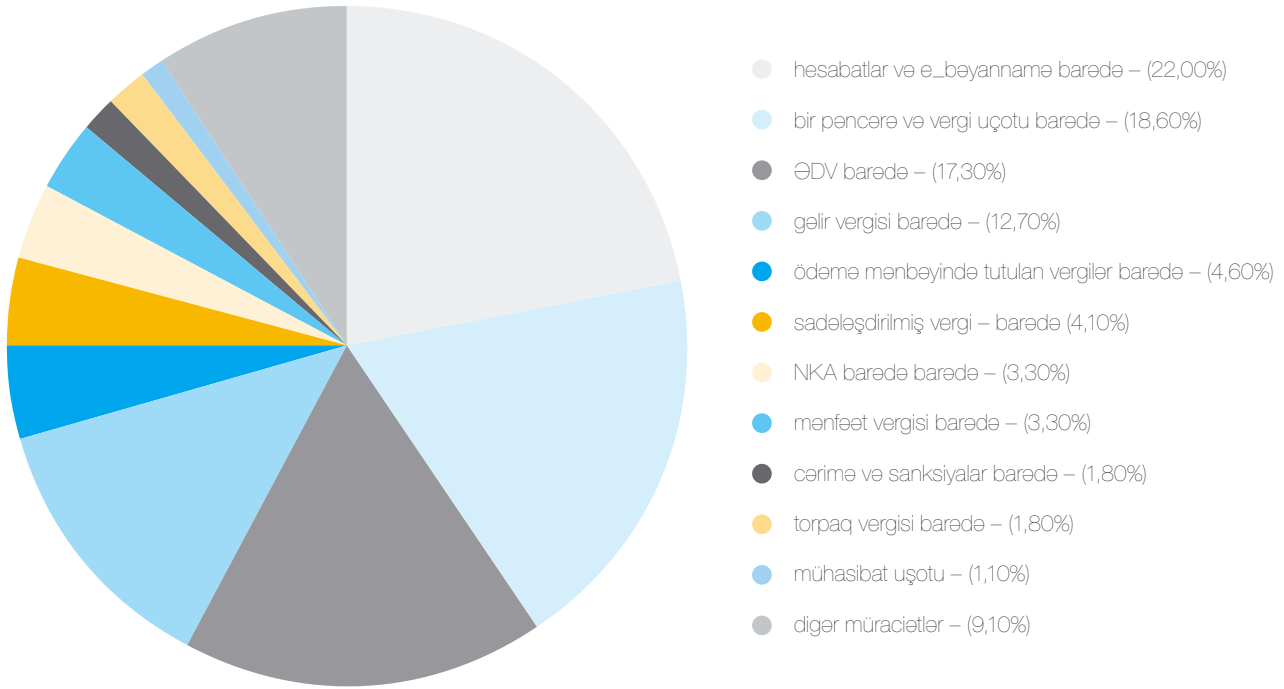
Həmçinin Azərbaycan Respublikasında bezi sahibkarlıq fəaliyyəti subyektlərinin fəaliyyətinin "bir pəncərə" prinsipinə uyğun təşkil ilə əlaqədar 01 yanvar 2008-ci il tarixdən sahibkarlıq fəaliyyətinin "bir pəncərə" prinsipi üzrə qeydiyyatı, biznesə başlama prosedurları, tələb olunan sənədlər haqqında vətəndaşlar Telefon Məlumat Mərkəzinə zəng edərək birbaşa müfəttiş-operatorlardan ətraflı məlumat ala bilərlər. Bununla yanaşı vergi ödəyiciləri vergi qanunvericiliyinin pozulması halları, o cümlədən vergi orqanlarının vəzifəli şəxslərinin qeyri-qanuni hərəkətləri (hərəkətsizliyi) barədə Telefon Məlumat Mərkəzinə şikayət etmək imkanına malikdirlər. Edilən şikayətlər qəbul edilir, aidiyyəti üzrə daxil olan şikayət və məlumatlar araşdırılıb vergi ödəyicilərinə bu barədə məlumat verilir.

Telefon məlumat xidmətinə edilən müraciətlərin illər üzrə müqayisəsi

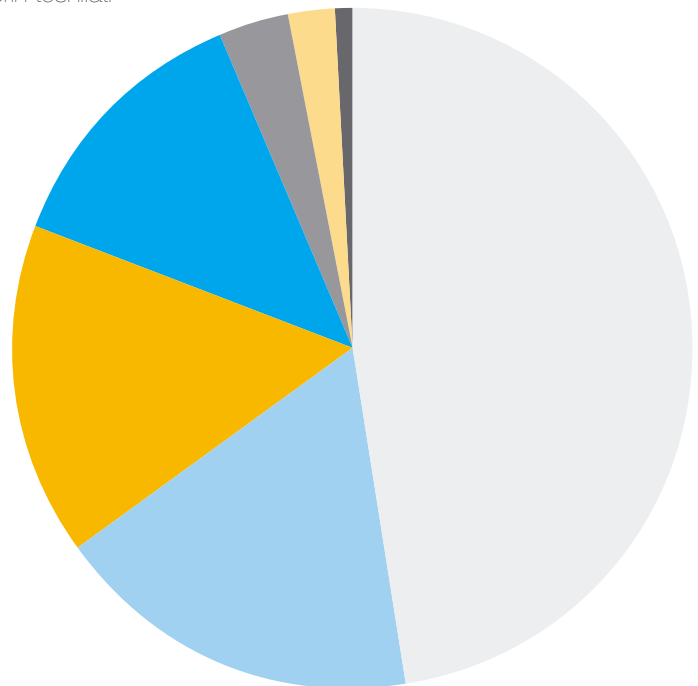

2008-ci il ərzində telefon xidmətinə birbaşa əlaqə zamanı edilən müraciətlərin təsnifatı aşağıdakı kimi olmuşdur:

Vergi ödəyicilərinin məlumatlandırılması ilə yanaşı əhəlinin vergi mədəniyyətinin artırılması istiqamətində də geniş kampaniyalar aparılır. Kampaniyalar geniş kütləni, müxtəlif yaş qruplarını, təbəqələrini əhatə edir. Bu təbliğat vasitələri də rəngarəngliyi ilə seçilir: hər il vergi mövzusunda keçirilən olimpiadalar, uşaq rəsmlərinin sərgisi, vergi qanunvericiliyinə dair bukletlərin nəşri, videoçarxların nümayişi, reklam lövhələrinin qurulması və s.

2008-ci il ərzində telefon xidmətinə daxil olan şikayətlərin təsnifatı

Vergi ödəyicilərinə xidmət üzrə kompüter terminalları

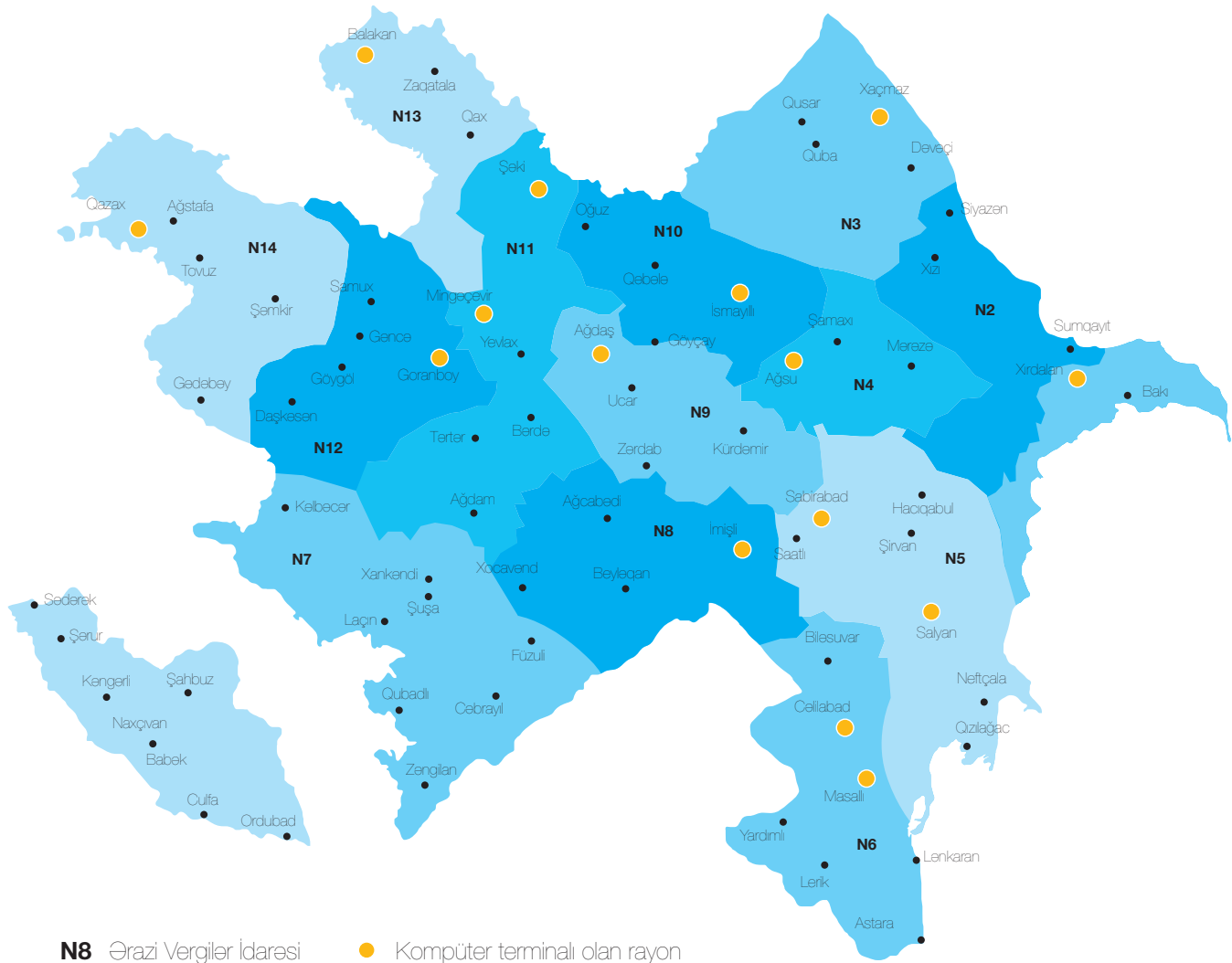
"Azərbaycan Respublikasında vergi inzibatçılığının təkmilləşdirilməsi Dövlət Proqramı (2005-2007-ci illər)"na əsasən vergilərin könüllü ödənilməsi sisteminin inkişaf etdirilməsi, sahibkarlığın inkişafı və əlverişli biznes mühitinin formalaşdırılması məqsədilə vergi ödəyiciləri üçün kompüter terminallarının qurulması nəzərdə tutulmuşdur.

Bu məqsədlə Vergilər Nazirliyi tərəfindən regionlarda, xüsusən vergi orqanı olmayan iri şəhər və rayonlarda kompüter terminallarının qurulacağı yerlər müəyyən edilmiş və onların tikintisi heyata keçirilmişdir.

2008-ci ildə kompüter terminallarında 19.784 vergi ödəyicisi qəbul edilərək, onlara 48125 sayda müxtəlif növ vergi xidməti göstərilmiş, o cümlədən 12.564 vergi ödəyicisinə bəyannamələrin elektron formada göndərilməsi, 10.492 vergi ödəyicisinə bəyannamələrin düzgün tərtib edilməsi ilə əlaqədar köməklik göstərilmişdir.

Kompüter terminallarının əsas məqsədi həmin regionda fəaliyyət göstərən vergi ödəyicilərinə müasir standartlara uyğun vergi xidmətlərinin göstərilməsindən, o cümlədən vergi qanunvericiliyinin tətbiqi barədə məlumat və izahatların verilməsi, vergi bəyannamələri ilə bağlı xidmətlərin göstərilməsi, vergi bəyannamələrinin elektron formatda düzgün tərtib edilməsi və göndərilməsi (elektron daşıyıcısında) barədə izahatların verilməsi, vergi ödəyicisi ilə vergi orqanı arasında elektron sənəd mübadiləsinin aparılmasına dair xidmətlərin göstərilməsi, vergi ödəyicilərinin büdcəyə olan borclarının öyrənilməsi, öz şəxsi vərəqəsinə baxış imkanının yaradılması, vergi ödəyiciləri üçün vergi qanunvericiliyinin tətbiqi prosesində qarşıya çıxan cari məsələlər barədə treninqlərin keçirilməsindən ibarətdir.

Kompüter terminallar yerləşən rayonlar:

Son illərdə vergi sisteminin təkmilləşdirilməsi və vergi xidmətinin müasir dünya standartlarına uyğunlaşdırılması sahəsində mühüm işlər görülmüş, vergi qanunvericiliyi və inzibatçılığının ən müasir tələblər baxımından qurulmasında ciddi uğurlar əldə edilmişdir. Bu sahədə beynəlxalq əlaqələrin genişlənməsi, qabaqcıl beynəlxalq təcrübənin ətraflı öyrənilməsi və digər ölkələrin vergi orqanları, habelə beynəlxalq və regional təşkilatlarla əlaqələrin inkişaf etdirilməsinin özünəməxsus rolu olmuşdur.

Beynəlxalq münasibətlər

2007-2008-ci illerde beynəlxalq əlaqələrin genişləndirilməsi və inkişaf etdirilməsi tədbirləri çərçivəsində beynəlxalq təşkilatlarla (OECD, İOTA, KOPHC və s.), beynəlxalq qurumların nümayəndəlikləri ilə (BMT, Dünya Bankı, BVF, AYİB və s.), xarici ölkələrin diplomatik nümayəndəlikləri və xarici iş adamları birlikləri ilə (AMCAM, TUSİAB, ATİB və s.) daimi işgüzar əlaqələrin qurulması istiqamətində səmərəli işlərin görülməsi davam etdirilmişdir.

Beynəlxalq münasibətlər sahəsində mühüm işlərdən biri də Azərbaycan Respublikası ilə ayrı-ayrı dövlətlər arasında ikiqat vergitutmanın qarşısının alınması barədə Sazişlərin bağlanmasıdır. Sazişlər ikiqat vergitutmanın qarşısını almaqla yanaşı, həm də müvafiq investisiya mühitinin formalaşmasına və vergi orqanlarının vergidən yayınma halları ilə mübarizəsinin gücləndirilməsinə əlavə imkan yaradır.

İkiqat vergitutmanın qarşısının alınması barədə sazişlər:

Sıra N-si	Ölkələr	İmzalanma tarixi	Tətbiq edilmə tarixi
1	Almaniya Federativ Respublikası	25.08.2004	01.01.2006
2	Avstriya Respublikası	04.07.2000	01.01.2002
3	Belarus Respublikası	08.08.2001	01.01.2003
4	Belçika Krallığı	18.05.2004	01.01.2007
5	Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığı	23.02.1994	18.10.1991
6	Bolqarıstan Respublikası	12.11.2007	01.01.2009
7	Çin Xalq Respublikası	17.03.2005	01.01.2006
8	Çexiya Respublikası	24.11.2005	01.01.2007
9	Estoniya Respublikası	30.10.2007	01.01.2009
10	Finlandiya Respublikası	29.09.2005	01.01.2007
11	Fransa Respublikası	20.12.2001	01.01.2006
12	Gürcüstan	18.02.1997	01.01.1998
13	İsveçrə Konfederasiyası	23.02.2006	01.01.2008
14	Kanada	23.01.2006	01.01.2007
15	Koreya Respublikası	19.05.2008	01.01.2009
16	Latviya Respublikası	03.10.2005	01.01.2007
17	Litva Respublikası	02.04.2004	01.01.2005
18	Moldova Respublikası	27.11.1997	01.01.2000
19	Norveç Krallığı	24.04.1996	01.01.1997
20	Özbəkistan Respublikası	27.05.1996	01.01.1997
21	Polşa Respublikası	26.08.1997	01.01.2006
22	Qatar Dövləti	28.08.2007	01.01.2009
23	Qazaxıstan Respublikası	16.09.1996	01.01.1998
24	Rumıniya	29.10.2002	01.01.2005
25	Rusiya Federasiyası	03.07.1997	01.01.1999
26	Tacikistan Respublikası	13.08.2007	01.01.2009
27	Türkiyə Respublikası	09.02.1994	01.01.1998
28	Ukrayna	30.07.1999	01.01.2001
29	Yaponiya*		

* - Yaponiya ile SSRİ arasında bağlanmış müqavilələrin Azərbaycan Respublikasına münasibətdə hüquq varisliyi ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikası və Yaponiya Xarici İşlər Nazirlikləri arasında 2005-ci il mayın 30-da mübadilə edilmiş notalar və onların təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının 01 aprel 2008-ci il tarixli 571-IIIQ sayılı qanununa müvafiq olaraq Yaponiya ilə SSRİ arasında ikiqat vergitutmanın aradan qaldırılması haqqında Konvensiya Azərbaycan Respublikası və Yaponiya arasında ikiterəfli münasibətlərdə tətbiqi edilir.

Bununla yanaşı, Belarus, Gürcüstan, Qazaxıstan, Moldova və Rusiya ilə vergi qanunvericiliyinə emel olunması məsələləri üzrə eməkdaşlıq və qarşılıqlı yardım haqqında Sazişlər, Özbəkistan və Rusiya ilə vergi qanunvericiliyinin pozulması ilə mübarizə sahəsində eməkdaşlıq, qarşılıqlı yardım və məlumat mübadiləsi haqqında Sazişlər, Ukrayna, Gürcüstan və Çexiya ilə vergi orqanları arasında eməkdaşlıq haqqında Sazişlər, Litva və Moldova ilə vergi hüquq-pozmaları ilə mübarizə sahəsində eməkdaşlıq haqqında Sazişlər və Litva ilə vergitutma məsələləri üzrə məlumat mübadiləsi haqqında Saziş imzalanmışdır.

Hasilatın Pay Bölgüsü haqqında Sazişlər

Vergitutma məqsədləri üçün istifadə edilən normativ sənəslər arasında respublika iqtisadiyyatının inkişafında özünəməxsus rolu ilə seçilən Hasilatın Pay Bölgüsü haqqında Sazişlər barədə bir qədər məlumat verməyimiz zənnimizcə məqsədemüvafiq olardı.

Qanunla təsdiq olunmuş hasilatın pay bölgüsü haqqında, əsas ixrac boru kəməri haqqında və digər bu qəbildən olan sənədlər və ya qanunlar çərçivəsində Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən müəssisə və şirkətlər üçün xüsusi vergi rejimi tətbiq edilir və belə müəssisələr "Xüsusi vergi rejimli müəssisələr" hesab olunur. Respublikada tətbiq edilən xüsusi vergi rejiminin qanunvericilik bazası Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkəti ilə bir sıra transmilli şirkətlər arasında bağlanmış və Azərbaycan Respublikasında neft-qaz yataqlarının kəşf olunmasını, istismarını, satışını və satış nəticəsində əldə olunan mənfəətin bölüşdürülməsini tənzimləyən Hasilatın Pay Bölgüsü üzrə Sənədləri, habelə onların əsasında tərtib olunan və vergitutmanın müəyyən aspektlərini dəqiqləşdirən Protokollar ehtatə edir:

- "Mənfəət vergisi haqqında Protokol"
- "Əlavə dəyər vergisi haqqında Protokol"
- "Xarici subpodratçıların vergiyə cəlb edilməsi haqqında Protokol"
- "Əməkdaşlar və fiziki şəxslərin vergiyə cəlb edilməsi haqqında Protokol"
- "İdxal və ixrac vergiləri haqqında Protokol"

Hasilatın Pay Bölgüsü Haqqında Sənədlərə əsasən fəaliyyət göstərən yerli subpodratçı təşkilatların vergi öhdəlikləri Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsi ilə tənzimlənir. Belə ki, yerli subpodratçılar həmin fəaliyyət üzrə mənfəət vergisinin ödəyiciləri olduqları üçün onlara karbohidrogen fəaliyyəti ilə əlaqədar aparılan ödənişlərdən ödəmə mənbəyində vergi tutulmur. Lakin yerli subpodratçılar digər xarici subpodratçılarla karbohidrogen fəaliyyəti ilə əlaqədar ödənişlər apararkən ödəmə mənbəyində vergini tutmağa, onun müvafiq hesabatını təqdim etməyə və tutulmuş vergini dövlət büdcəsinə ödəməyə borcludurlar.

Hasilatın Pay Bölgüsü haqqında Sənədlərin müddəalarına əsasən imzalanmış "Azərbaycan Respublikası idxal-ixrac rüsumları və vergiləri haqqında Protokol"lar Azərbaycan Respublikasında karbohidrogen əməliyyatları üzrə fəaliyyətləri ilə bağlı tədarük edilən mallara, işlərə və ya xidmətlərə idxal və ixrac vergilərinin qoyulmasının, azad olunma və ona nəzarətin müəyyənləşdirilməsində istifadə ediləcək prosedurların qarşılıqlı anlaşmasını və qəbul edilməsini müəyyən edir.

Karbohidrogen fəaliyyəti üzrə bağlanmış sənədlərin sayı, müddəti və vergitutmanın seçiyəvi aspektləri barədə daha dolğun məlumat vermək məqsədilə aşağıdakı cədvəl diqqətinizə çatdırmaq istərdik:

Yataqların ve perspektiv blokların adları	Tarixlər		Əhatə dövrü	Operator	Rentabellik	Verginin dərəcəsi	
	İmzalanma tarixi	Ratifikasiya tarixi				Mənfəət vergisi üzrə	Xarici subpodrat- çılardan ödəmə mənbəyində tutulmuş vergi
Azeri, Çıraq, Güneşli yataqları	20.09.1994	15.11.1994	30 il	ABƏŞ	20	25%	5%
Şahdəniz perspektiv strukturu	04.06.1996	13.01.1997	30 il	BP Eksploreyşn (Şahdəniz LTD)	25	25%	6,25%
Lənkeran-Talış və Talış-Dəniz perspektiv strukturları	04.06.1996	04.10.1996	30 il	Elf Petroleum Lənkeran-Talış BV	25	32%	8%
D-222 (Yalama Off-şor) perspektiv bloku	03.06.1996	04.11.1997	25 il	Oversiz Opereytiq Kompani LTD	25	32%	8%
Abşeron dəniz bloku	01.08.1997	11.11.1997	35 il	Şevron Oversiz Petroleum Azərbaycan LTD	25	32%	8%
Naxçıvan perspektiv strukturu	01.08.1997	14.11.1997	35 il	Ekson Azərbaycan Opereytiq LLC	25	32%	8%
Kürdaşi dəniz bloku	02.06.1998	07.07.1998	35 il	A.K.D.Petroleum	25	32%	8%
Cənub-Qərbi Qobustanın 15 yataqları*	02.06.1998	13.11.1998	25 il	Qobustan Opereytiq	25	32%	8%
İnam perspektiv strukturu	21.07.1998	01.12.1998	25 il	BP AMOKO Eksploreyşn (İnam) LTD	25	32%	8%
Araz, Alov və Şərqi perspektiv strukturları	21.07.1998	18.03.1999	25 il	BP AMOKO Eksploreyşn (Alov) LTD	25	32%	8%
Kürsengi və Qarabağlı perspektiv strukturları	15.12.1998	22.04.1999	25 il	Salyan Oyl LTD	25	32%	8%

Yataqların ve perspektiv blokların adları	Tarixlər		Əhatə dövrü	Operator	Rentabellik	Verginin dərəcəsi	
	İmzalanma tarixi	Ratifikasiya tarixi				Mənfiyyət vergisi üzrə	Xərci subpodratçılardan ödəmə mənbəyində tutulan vergi
Zəfər Məşəl perspektiv strukturları	27.04.1999	02.05.2000	25 il	Ekson Azərbaycan Opereytinq LLC	25	30%	7,5% Ticarət əlavəsindən 30 %
Padar sahəsi bloku	27.04.1999	17.06.2000	25 il	Kura Valley Opereytinq	25	30%	7,5% Ticarət əlavəsindən 30%
Mişovdağ və Kalaməddin neft yataqları	12.09.2000	22.11.2000	25 il	Karasu Opereytinq	25	30%	7,5% Ticarət əlavəsindən 30%
Bakı-Tibilisi-Ceyhan Əsas İxrac Boru Kəməri	19.11.1999	09.05.2000	40 il	BTC Boru Kəməri	0	27%	0%
Pirsaat neft yatağı	04.06.2003	26.12.2003	25 il	Şenqli oyl	25	27%	6,75% Ticarət əlavəsindən 27%

*- Şıxzeğirli, Şeytanud, Bürgüt, Donquzduq, Nardaran, İlxıç, Qərbi və Şərqi Hacivəli, Sündi, Turağay, Kənzədəğ, Qərbi Duvanni, Duvanni, Solaxay və Daşgill

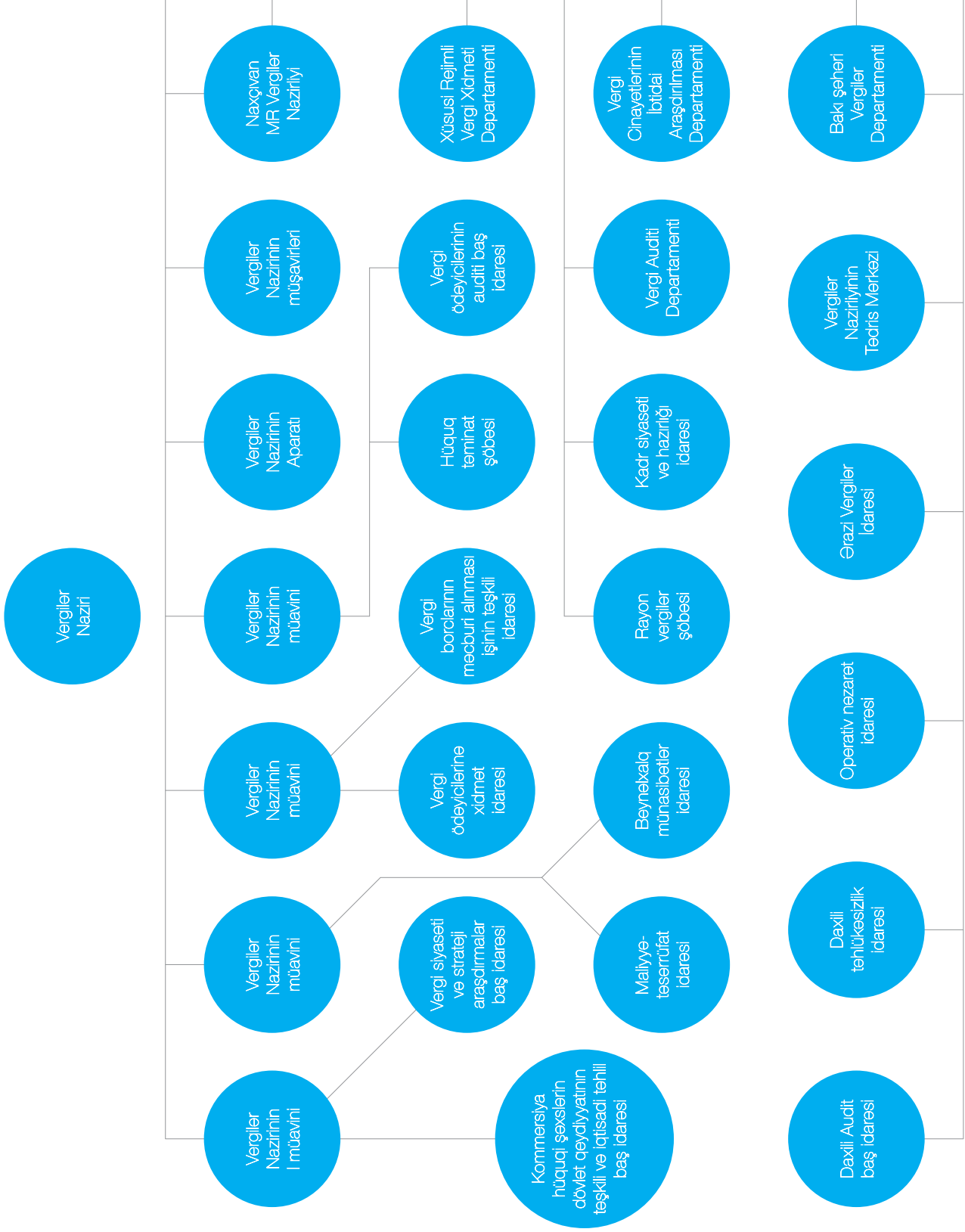
Nazirliyin strukturunu, Kadrları

Sizə təqdim olunan məlumatlarla tanış olarkən vergi qanunvericiliyinin təkmilləşdirilməsi istiqamətində məqsədyönlü siyasətin həyata keçirildiyinin bir daha şahidi olursunuz. Vergi qanunvericiliyinin mütəmadi təkmilləşdirilməsi, bu günün reallığına uyğunlaşdırılması prosesində Vergilər Nazirliyi də fəal iştirak edərək səmərəli təkliflərlə çıxış edir. İslahatlar prosesində qabaqcıl, inkişaf etmiş ölkələrin əldə etdikləri müsbət təcrübə mənimsənilir, neqativ təcrübədən nəticələr çıxarılır, arzuolunmaz halların qarşısının alınması istiqamətində müəyyən işlər görülür.

2001-ci ilin yanvar ayının 1-dən qüvvəyə minmiş Vergi Məcəlləsində vergi orqanları qarşısında qoyulan vəzifələrin həyata keçirilməsinin təmin edilməsi, vergi ödəyiciləri ilə münasibətlərin yeni müstəvidə qurulması, geniş məlumatlandırma və təbliğat kampaniyasının aparılması ilə əlaqədar olaraq Vergilər Nazirliyinin strukturunun funksional əsasda yenidən təşkilinə başlandı.

2002-ci ilin sonlarında Vergilər Nazirliyində köklü srtuktur islahatları aparıldı, vergi orqanlarının sayının azaldılması, habelə vergi ödəyicilərinin hüquq və mənafeələrinin təmin edilməsi ilə əlaqədar vergi ödəyiciləri ilə iş prioritet hesab edilərək bütün vergi orqanlarında vergi ödəyicilərinə xidmət şöbələri yaradıldı, Vergilər Nazirliyinin Tədris Mərkəzi fəaliyyətə başladı.

Nazirliyin strukturu aşağıdakı kimidir:

Vergilər Nazirliyinə işə qəbul "Dövlət vergi orqanlarında işə qəbul olunmaq üçün namizədlərlə müsabiqənin keçirilməsi haqqında Əsasnamə"yə uyğun olaraq Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyası tərəfindən aparılan qəbul imtahanları vasitəsilə keçirilir. 2008-ci ildə dövlət vergi orqanlarına işə qəbul qaydaları ötən illərə nisbətən daha da təkmilləşdirilmiş, dövlət orqanları arasında ilk dəfə olaraq işə qəbulla əlaqədar sənəd qəbulu elektron formada aparılmışdır.

Mütərəqqiliyi ilə seçilən vergi xidmətində əməkdaşlar yüksək peşəkariyyət göstərməklə, aşağıdakı cədvəldə görüldüyü kimi yaşından və cinsindən asılı olmayaraq karyeralarında irəliləyişə müvəffəq olaraq yüksək vəzifələrə yiyələnə bilərlər:

31.12.2008 tarixə:

Yaş qrupları	cəmi	kişi	qadın	o cümlədən										kiçik idarətəbəli heyətdə çalışanlar	
				kişi					qadın					kişi	qadın
				rəhbər vəzifədə çalışanlar					rəhbər vəzifədə çalışanlar						
				Rəhbərlik	idare rəisləri	reis müavinləri	şöbə (bölme) rəisləri	digər mütəxəssislər	Rəhbərlik	idare rəisləri	reis müavinləri	şöbə (bölme) rəisləri	digər mütəxəssislər		
20-ə qədər	9	3	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	6
20-30	335	284	51	0	0	5	16	263	0	1	0	1	49	45	44
31-40	606	555	51	2	3	16	63	471	0	0	1	5	45	40	41
41-50	747	687	60	8	25	56	109	489	0	0	3	5	52	40	42
50-dən yuxarı	426	393	33	2	4	28	47	312	0	0	0	2	31	44	33
Cəmi:	2114	1919	195	12	32	105	235	1535	0	1	4	13	177	172	166

Azərbaycan Respublikasının vergi orqanlarına işə qəbul olunan əməkdaşlara bir illik staj müddəti müəyyən olunur, bu müddət ərzindəki fəaliyyətinə müsbət rəy olduqda ona xüsusi rütbə verilir. Növbəti xüsusi rütbənin verilməsi işçinin vergi orqanlarında işlədiyi müddətdən asılıdır. Yalnız vergi əməkdaşları xidmətdə fərqləndiyi hallarda, stimullaşdırıcı amil kimi ona vaxtından tez növbəti rütbə verilə bilər.

Rütbe	eməkdaşların sayı	Xidmət müddəti	Növbəti rütbəni vermək hüququ
Azərbaycan Respublikasının heqiqi dövlət vergi xidməti müşaviri	0	Rütbədə xidmət illəri müəyyən edilmir	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
1-ci dərəcəli dövlət vergi xidməti müşaviri	0		
2-ci dərəcəli dövlət vergi xidməti müşaviri	1		
3-cü dərəcəli dövlət vergi xidməti müşaviri	4		
baş vergi xidməti müşaviri	110	4	Azərbaycan Respublikasının vergilər naziri
vergi xidməti müşaviri	146		
kiçik vergi xidməti müşaviri	425		
1-ci dərəcəli müfəttiş	846		
2-ci dərəcəli müfəttiş	157		
3-cü dərəcəli müfəttiş	185		

Dövlət vergi orqanlarının eməkdaşlarının peşə hazırlığı, ixtisaslarının artırılması, habelə vergi sahəsində tədqiqatların aparılması müterəqqi üsullar vasitəsilə həyata keçirir. Əlbəttə, söhbət daha çox Vergilər Nazirliyinin Tədris Mərkəzində mütemadi olaraq keçirilən tədris proseslərindən gedir. Tədris həm Mərkəzin, həm respublikanın ali təhsil ocaqlarının müəllimləri, həm də Vergilər Nazirliyinin mütəxəssisləri tərəfindən aparılır. Bununla yanaşı Tədris Mərkəzində "Vergi işçisinin etik davranış məsələləri", "Korupsiyaya qarşı mübarizə, maraqların toqquşması və məlumat azadlığı məsələləri" mövzularında treninqlər təşkil edilmişdir.

Keçirilən tədris kurslarının davamiyyəti müxtəlifdir və əhatə edilən proqramdan asılı olaraq 1 gündən 2,5 ayədək davam edə bilər:

Vergi orqanı eməkdaşlarının tədris kurslarında iştirakı barədə

Dövr	Göstəricilər	1 gün	2 gün	5 gün	2 həftə	2,5 ay	Cəmi
2007	Kursların sayı	8	2	-	18	4	32
	Tədris keçmiş eməkdaşların sayı	140	37	-	284	69	530
2008	Kursların sayı	5	-	1	16	4	26
	Tədris keçmiş eməkdaşların sayı	85	-	12	269	78	444

İşə yeni qəbul olunmuş eməkdaşlar üçün təşkil olunmuş kurslar barədə

Əhatə edilən dövr	Müsabiqə yolu ilə işə qəbul olunmuş eməkdaşların sayı	onlardan		
		Kurslarda iştirak edənlərin sayı	Kursları müvəffəqiyyətlə bitirmişlərin sayı	Kursları müvəffəqiyyətlə başa vura bilməyənlərin sayı
2007	50	50	50	-
2008	152	62	62	-
Cəmi:	202	117	117	-

Kurs iştirakçıları tərəfindən imtahanda göstərilən nəticə barədə

Struktur bölmələri üzrə	Beyanname şöbələrinin işçiləri		Vergi borclar şöbələrinin işçiləri		Vergi ödəyicilərinə xidmət şöbələrinin işçiləri		Audit şöbələrinin işçiləri		Operativ nəzarət şöbələrinin işçiləri		Digər	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
qənaətbəxş	58	46	49	37	30	15	61	63	36	56	28	28
qeyri-qənaətbəxş	3	2	11	7	3	4	1	2	14	15	1	5

Lakin bəzi hallarda vergi əməkdaşları da iş prosesində müəyyən nöqsanlara yol verirlər. Qanunun aililik prinsipinə uyğun olaraq vergi ödəyiciləri kimi vergi orqanı əməkdaşları da buraxılmış səhvlərə görə cavabdehlik daşıyırlar. Son 2 il ərzində aparılan daxili yoxlamalar nəticəsində nöqsanlara yol verilmiş əməkdaşlar barəsində müvafiq məsuliyyət tədbirləri görülmüşdür. Bununla yanaşı vergi sistemində insanları cəlb edən amillərdən danışdıqda işçilərin işə olan marağını artırmaq məqsədilə müxtəlif növ stimullaşdırıcı tədbirlərdən istifadə edilməsinə nəzər yetirmək lazımdır.

Həvəsləndirmə və intizam məsuliyyətinə cəlb edilmiş vergi orqanlarının vəzifəli şəxslərinin sayı barədə

Hevəsləndirmə tədbirləri	2007	2008
Təşəkkür elan edilmiş əməkdaşlar	109	29
Mükafatlandırma	2	13
Fəxri fərmanın verilməsi	10	28
Növbədən kənar xüsusi rütbənin verilməsi	25	66
Növbəti xüsusi rütbənin tutduğu vəzifə üçün nəzərdə tutulandan bir pillə yuxarı verilməsi	9	10
Əvəl verilmiş inzibati tənbehin götürülməsi	7	30
CƏMI:	162	176
Intizam məsuliyyəti tədbirləri		
Töhmet	90	303
Sonuncu xəbərdarlıqla şiddətli töhmet	56	114
Aşağı vəzifəyə keçirilmə	1	1
Xüsusi rütbənin 1 pillə aşağı salınması	1	3
Vergi orqanlarında xidmətinə xitam verilmə	16	6
CƏMI:	164	427

Sözardı

Göründüyü kimi son illər səmərəli vergi sisteminin formalaşdırılması, onun qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi, vergi orqanının əməkdaşlarının peşəkarlıq səviyyəsinin artırılması, ölkədə əlverişli vergi mühitinin və vergi mədəniyyətinin yaradılması sahəsində əhəmiyyətli işlər görülmüşdür. Ümüdvənq ki, vergi siyasətinin prioritet istiqaməti olan vergilərin könüllü ödənilməsi sahəsində atılan addımlar öz nəticələrini verəcək, ölkəmizin dünya iqtisadiyyatına inteqrasiyası genişləndiriləcəkdir. Vergilər sahəsində aparılan son təhlillər göstərir ki, Azərbaycanın vergi siyasətindəki son islahatlar müasir dünya iqtisadiyyatındakı tendensiyalara uyğun həyata keçirilir.

Sonda Sizə təqdim olunmuş icmalla tanış olduğunuz üçün minnətdarlığımızı bildiririk.

icmal

